

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Katedra anglistiky a amerikanistiky

**Komentovaný překlad titulků k dokumentárnímu
filmu *Stay Woke: The Black Lives Matter Movement***

**Commented Translation of Subtitles for the *Stay Woke:*
The Black Lives Matter Movement documentary**

(Bakalářská práce)

Autor: Lucie Marková

Obor: Angličtina se zaměřením na tlumočení a překlad

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Molnár, Ph.D.

Olomouc 2021

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem veškeré použité podklady a literaturu.

Veškeré citace cizojazyčné literatury jsou mé vlastní překlady, pokud není v seznamu použité literatury uvedeno jinak.

V Olomouci dne:

Podpis:

Poděkování:

Děkuji Mgr. Ondřeji Molnárovi, Ph.D. za vedení mé práce, za jeho cenné rady, obrovskou ochotu a trpělivost.

Použité zkratky

AVP – audiovizuální překlad

AVT – audiovizuální text

BLM – Black Lives Matter

CJ – cílový jazyk

CT – cílový text

KSP – kulturně-specifické prvky

VJ – výchozí jazyk

VT – výchozí text

OBSAH

1	Úvod	6
2	Black Lives Matter.....	8
	2.1 Black Lives Matter v USA.....	9
3	Audiovizuální překlad	10
	3.1 Titulkování	11
4	Převod kulturně-specifických prvků.....	13
	4.1 Intralingvistické KSP	13
	4.2 Extralingvistické KSP	14
5	Registr jazyka.....	16
6	Překlad.....	17
7	Komentář k překladu	78
	7.1 Analýza výchozího textu.....	78
	7.1.1 Místo, čas a kultura.....	78
	7.1.2 Příjemce.....	79
	7.1.3 Funkce textu	80
	7.1.4 Médium.....	80
	7.2 Kulturně-specifické prvky a překladatelská řešení	81
	7.2.1 Názvy hnutí a organizací, funkce	81
	7.2.2 Termíny spojené s BLM.....	82
	7.2.3 Termíny spojené se sociálními sítěmi.....	83
	7.3 Registr jazyka a jeho převod	84
8	Závěr	86
	Summary.....	87
	Seznam použité literatury	89

1 Úvod

Tématem této bakalářské práce je komentovaný překlad dokumentárního filmu *Stay Woke: The Black Lives Matter Movement* z roku 2016. Jedná se o přibližně třicetiminutový dokumentární film, který velice informativně zachycuje problematiku hnutí Black Lives Matter, jeho vznik a první roky fungování. K tomuto dokumentu zatím nebyly vytvořeny české titulky, proto jsem se rozhodla, pro účely této práce, tento audiovizuální text přeložit. Všechna překladatelská řešení, která budou v této práci zmíněna a detailněji probrána v následném překladatelském komentáři, budou tedy má vlastní, pokud nebude uvedeno jinak. Vzhledem k tomu, že žádná existující dialogová listina k tomuto filmu s načasovanými anglickými titulky nebyla k dohledání, vytvořila jsem titulky z odposlechu.

Překlad audiovizuálního textu je obtížný už sám o sobě, zejména z hlediska časoprostorového omezení. V tomto textu se navíc objevilo značné množství kulturně-specifických prvků, se kterými se musí překladatel vypořádat. Protože jsou KSP zásadní s ohledem na povahu a obsah analyzovaného dokumentu, tak právě na jejich překlad se bude část této práce zaměřovat. V další části komentáře budu rozebírat převod registru použitého jazyka.

Na úvod nejdříve představím samotné hnutí Black Lives Matter a jeho výskyt ve Spojených státech amerických a v České republice. Poté se v teoretické části zaměřím na problematiku audiovizuálního překladu. Hlavním tématem této práce je překlad kulturně-specifických prvků, takže v této části nastíním jejich teorii a možnosti převodu. V této oblasti budu vycházet zejména z Pedersena (2005) a Knittlové (2000).

Po teoretické části přijde samotný překlad audiovizuálního textu, po kterém provedu stručnou analýzu výchozího textu podle modelu Nordové (1991). Nordová považuje analýzu za důležitou součást překladatelského procesu, díky které překladatel porozumí výchozímu textu a na základě které pak volí překladatelské strategie.

V praktické části pak budou detailněji rozebrány kulturně-specifické prvky, které se v textu vyskytovaly, a které byly překladatelsky zajímavé. Uvedu příklady a vysvětlím, pomocí jaké metody jsem je přeložila. Zda se spíše hodila metoda orientovaná na VT nebo metoda orientovaná na CT a jeho čtenáře a jak mou volbu ovlivní fakt, že je překládán text audiovizuální.

Poslední částí komentáře bude analýza a převod registru použitého jazyka. V dokumentu se objevuje hned několik situací, kdy byl použit jiný registr, a to může představovat problém pro překladatele při převodu z mluveného slova na psaný text. Titulky bývají obecně spisovnější, ale v některých situacích je důležité zachovat expresivitu vyjádření. Proto se zaměřím převážně na převod sprostých slov a vyjádření v těchto situacích.

2 Black Lives Matter

Black Lives Matter je politické a sociální hnutí vedené Afroameričany, které klade důraz na základní lidská práva a rasovou rovnost lidí s tmavou pletí a bojuje proti různým formám rasismu.¹ Hnutí založily Alicia Garza, Opal Tometi a Patrisse Cullors s využitím hashtagu #BlackLivesMatter. Jejich cílem je upozorňovat na rasismus a policejní brutalitu vůči lidem tmavé pleti ve Spojených státech amerických. I když je název hnutí **Black** Lives Matter, tak jim nejde o to vyzdvihnout rasu Afroameričanů nad jakoukoli jinou rasu, ale zajistit, aby si všichni byli rovní.

Hnutí Black Lives Matter vzniklo v roce 2013 v reakci na zproštění obvinění George Zimmermana z vraždy sedmnáctiletého Treyvona Martina. Hnutí mělo několik důvodů ke vzniku už mnohem dříve, např. po brutálním napadení Arthura McDuffieho v roce 1979 nebo Rodneyho Kinga v roce 1991, tak proč vzniklo teprve před 8 lety?

Jeho vzniku totiž značně napomohla novodobá technologie a sociální sítě. Všechno to začalo jediným příspěvkem na Twitteru, ale v dnešní době se takovéto příspěvky rychle rozšíří po internetu a přístup k nim má skoro každý. Mnoho amerických celebrit se také angažuje v propagování hnutí Black Lives Matter a upozorňují své fanoušky, kteří o tom třeba ani nevědí na to, co se děje v Americe.

Dnes má hnutí Black Lives Matter více než 40 divizí po celém světě, nejen ve Spojených státech, a vědí o něm lidé ze všech koutů světa.

Jelikož v České republice moc lidí s tmavou pletí nežije a neexistuje tu takové množství policejního násilí, tak situaci u nás nelze srovnávat se situací ve Spojených státech. Až na pár demonstrací v Praze a Brně, které i tak proběhly celkem mírumilovně, je situace v Česku poklidná.

V Česku se přitom jedná spíše o diskriminaci romské komunity než afroamerické². Lidé demonstrující za Black Lives Matter byli povětšinou cizinci, kteří se snažili upozornit na situaci lidí jiné barvy v zemi s převážnou většinou lidí se světlou barvou pleti.

¹ <https://www.dictionary.com/browse/black-lives-matter>

² https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/rozhovor-rasismus-miroslav-mares-black-lives-matter-usa-cesko.A200619_135946_domaci_knn

Samozřejmě s příchodem internetu dnes může každý vyjádřit svůj názor anonymně, což dodává lidem odvalu říkat jakékoli věci, které je napadnou bez strachu z jakéhokoli trestu.

2.1 Black Lives Matter v USA

Jelikož je v Americe hned několik případů policejní brutality a následné odpovědi hnutí Black Lives Matter, tak já se zaměřím především na 4 situace a oběti, které se objevily i v překládaném dokumentu, Treyvona Martina, Erica Garnera, Michaela Browna a Freddieho Graye. Neozbrojený Treyvon Martin byl 26. února 2012 zastřelen kousek před svým bydlištěm, protože vypadal podezřele. V té době došlo v této oblasti k několika vloupáním a muž, který ho zastřelil, George Zimmerman, se zrovna procházel po sousedství. Zimmerman byl souzen za vraždu druhého stupně, ale porota ho nakonec shledala nevinným. Po verdiktu se Alici Garza obrátila na Twitter a napsala: „black people. I love you. I love us. Our lives matter.“ Patrisse Cullors na to dopověděla hashtagem #blacklivesmatter (#načernošskýchživotechzáleží). Toto byl moment vzniku hnutí Black Lives Matter.

Třiačtyřicetiletý Eric Garner byl v roce 2014 v New Yorku uškrcen policistou. Celá situace byla natočena a následně sdílena na sociálních sítích. Jeho slova „I can't breathe“ se stala populárním sloganem jak v reálném životě, kdy byla vyráběna trička s těmito natisknutými slovy, tak i na internetu pomocí hashtagu #icantbreathe. V tričkách s tímto nápisem se k hnutí přihlašovali i různí sportovci.

Téhož roku byl osmnáctiletý Michael Brown zastřelen ve městě Ferguson policistou Darrenem Wilsonem. Existuje několik teorií a spekulací o tom, co se doopravdy stalo, ale Wilson byl po zastřelení Browna nakonec shledán nevinným. Tento verdikt vedl k demonstracím a později i nepokojům ve Fergusonu, kde byl ze strany policistů použit i slzný plyn. Celé dění bylo medializováno a stalo se důležitým bodem pro hnutí Black Lives Matter. Demonstrace byly spojené s pokřikem a gestem „Hands up, Don't shoot“ (Ruce vzhůru, nestřílejte).

Pěťadvacetiletý Freddie Gray byl 12. dubna 2015 ve městě Baltimore zatčen za to, že u sebe měl nůž. Při převozu v policejní dodávce utrpěl vážné zranění páteře a o týden později zemřel. To vedlo k velkým demonstracím a nepokojům v Baltimoru, kde došlo ke zranění jak demonstrantů, tak i policistů.

V dnešní době můžeme k těmto jménům přidat ještě několik dalších, ale těmi nejnámějšími jsou asi Breonna Taylorová a George Floyd. Šestadvacetiletá Breonna Taylor byla 13. března 2020 ve městě Louisville zastřelena policií v bytě svého přítele. Žádný z policistů nebyl obviněn z vraždy, což vedlo k demonstracím proti rasismu a policejní brutalitě po celých Spojených státech.

Šestačtyřicetiletý George Floyd byl 25. května 2020 ve městě Minneapolis udušen, když mu policista Derek Chauvin klečel osm minut na krku. Video této vraždy obletělo celý svět a bylo podnětem několika demonstrací po celém světě. Chauvin byl za vraždu George Floyda 25. června 2021 odsouzen k trestu odnětí svobody na 22,5 roku.

To, že jediným ze všech uvedených případů, kdy byl viník potrestán, je ten poslední, poukazuje na fakt, že hnutí Black Lives Matter má nějaký vliv. Sociální sítě hrají v dnešní době obrovskou roli v šíření tohoto hnutí, které dokáže lidi upozornit na nespravedlnost.

3 Audiovizuální překlad

V dnešní době se s audiovizuálními texty setkáváme každý den, ať už jde o filmy, seriály, počítačové hry nebo reklamy. Jak konstatují Díaz-Cintas a Remael (2014, s. 8), na obrazovky a s nimi i audiovizuální texty se díváme několik hodin denně. Buď je potřebujeme k práci a studiu nebo pouze pro zábavu a získání informací.

Za původce termínu „audiovizuální text“ by se dal označit termín „audio-mediální text“, který zavedla Katharina Reissová (2016).

Audiovizuální překlad lze definovat jako druh překladu, který je „charakterizovaný mezijazykovým i vnitrojazykovým převodem audiovizuálních textů“ (Chaume 2013, s. 105). Mezijazykový překlad (též užíván termín interlingvální překlad), je překlad mezi 2 jazyky a s nimi spojenými kulturami, například dabing či titulky. Vnitrojazykový překlad (intralingvální), např. titulky pro neslyšící či zvukový popis pro nevidomé, je překlad v rámci jednoho jazyka (Chaume 2013, s. 107).

Dnes můžeme najít kapitoly o AVP v několika známých translatologických publikacích, jako jsou např. *The Routledge Handbook of Translation Studies* (Millán a Bartrina 2013) nebo *Introducing Translation Studies* (Munday 2008) a mnoha dalších.

Audiovizuální překlad je v současné době široce užívaným termínem a už v jeho názvu jde vidět jedna z vlastností překládaných AV textů – jejich polysémiotický

charakter. To znamená, že příjemcům těchto textů jsou informace podávány prostřednictvím hned několika „kanálů“ (Gottlieb 2001, s. 1).

Takovéto kanály vyčlenil Gottlieb už v roce 1998 (s.245) hned 4. Mezi ně patří:

- 1) audio-verbální– dialogy, hlasy mimo záběr, texty písní,
- 2) audio-neverbální– hudba, různé zvukové efekty, zvuky mimo záběr,
- 3) verbálně-vizuální – titulky, cedule, poznámky,
- 4) neverbálně-vizuální – fotografie.

Stejně jako mnoho jiných odvětví teorie překladu, se i AVP dělí na další druhy. Gambier (2003) navrhuje druhy dominantní (dominant types) a obtížné (challenging types), které dále dělí na konkrétnější příklady. Luyken a kol. (1991) rozděluje druhy AVP na revoicing a titulky. Nejznámějším rozdělením je pravděpodobně podle Díaz Cintas a Remael (2014) na tři hlavní druhy AVP, a to titulky, dabing a voice-over, ve kterém se s nimi shoduje i český autor Pošta (2012).

Jak uvádí Chaume (2013, s. 106–107), AVP se rozvíjí rychle a mohutně. Za poslední tři desetiletí se toto odvětví teorie překladu dostalo do centra zájmu, převážně díky velkému a neustálému pokroku v oblasti technologií a médií, které vyúsťují v nárůstu počtu diváků. Proto s postupem času vznikaly, a stále vznikají, nové druhy AVP, které se snaží uspokojit různorodé potřeby příjemců těchto textů.

3.1 Titulkování

Jednou z častých otázek je, zda jsou titulky opravdu druhem překladu, nebo jde spíše o adaptaci. Detailně se tomu věnuje například Gottlieb ve svém článku *Subtitles and International Anglification* z roku 2004, kde uvádí, proč tomu tak je.

Prvním důvodem jsou časová a prostorová omezení. O těchto technických záležitostech také pojednává český autor Pošta ve své knize *Titulkujeme profesionálně* (2012). Titulky by neměly být delší než dva řádky, počet znaků na řádek se pohybuje od 30 až po 41 znaků (v závislosti na médiích, jazycích a na tom, zda se jedná o amatérské či profesionální titulky) a čtecí rychlost přibližně mezi 12 až 17, někdy i 20 znacích za sekundu (Pošta 2012, s. 42–49). Různí autoři udávají různé hodnoty, nicméně všeobecně platí, že informace, které je potřeba do CJ převést, musí být značně zhuštěny, aby se titulky daly pohodlně přečíst (Gottlieb 2004, s. 219).

Druhým důvodem je fakt, že „... pro většinu lidí pojem „překlad“ ... znamená „převod textu psaného v jednom jazyce na text psaný v jazyce jiném““ (s. 219). Gottlieb trvá na termínu „překlad“, který dále rozděluje na dva druhy: izosémiotický a diasémiotický.

Izosémiotický překlad převádí informace do CJ prostřednictvím stejného kanálu. To znamená, že psaný text převádí do psaného textu a mluvený do mluveného. Sem řadí například konferenční tlumočení, dabing nebo literární překlad.

Na druhou stranu u překladu diasémiotického dochází ke změně kanálu. To znamená, že mluvené slovo se mění v psaný text a naopak. Sem patří právě titulky (s. 220).

Titulky mohou být vytvořeny buď z odposlechu, nebo za pomoci dialogové listiny. Na titulcích může pracovat celý tým, ale v současné době, hlavně díky pokročilému softwaru, je běžné, že na nich pracuje pouze jeden člověk, který dokáže udělat vše sám.

4 Převod kulturně-specifických prvků

Kulturně specifické prvky (dále jen KSP) podle Díaz-Cintas a Remael jsou:

„... extralingvistické odkazy na prvky, které jsou svázány s kulturou, historií nebo geografii určité země, a z toho důvodu při překladu často působí velké problémy“ (2014, s. 200).

V současné době se filmy, především tedy filmy pocházející z anglicky mluvících zemí, nepromítají jen v zemi, ve které vznikly, ale jsou běžně šířeny do celého světa prostřednictvím různých druhů médií. Tímto se množství jejich diváků rozšiřuje o obrovské množství lidí z nejrůznějších kultur. Kvůli této rozmanitosti čelí pak překladatelé při překladu titulků celé řadě problémů, zejména při překladu KSP (Díaz-Cintas a Remael 2014, s. 200).

Knittlová ve své knize *K teorii i praxi překladu* (2000) uvádí, že překladatel musí být schopen text ukotvit „ve specifickém situačním a zkušenostním kontextu daného jazykového společenství.“ Je nutné rozlišovat mezi prvky, které jsou jazykově a kulturně specifické (s. 104). Newmark má podobný názor a rozlišuje „kulturní“ jazyk od „univerzálního“ a „osobního“ jazyka. Píše, že nastane překladatelský problém, pokud v obou jazycích neexistuje kulturní přesah (1988, s. 94).

Bohužel v teorii překladu neexistuje jednotný termín pro KSP. Pedersen je nazývá „culture-bound references“, Newmark jim říká „cultural words“ a Díaz-Cintas a Remaelová ve své knize *Audiovisual Translation, Subtitling* (2014) používají termín „culture-bound terms“.

Pedersen (2005) se ujal klasifikace a rozděluje KSP do dvou hlavních kategorií, a to na prvky extralingvistické a intralingvistické.

4.1 Intralingvistické KSP

Do této kategorie podle Pedersena (2005, s. 2) patří KSP, které jsou součástí daného jazyka. Jako příklady uvádí idiomy, přísloví, slang a dialekty:

- 1) **idiomy** – to make a mountain out of a molehill = dělat z komára velblouda,
- 2) **příslloví** – early bird catches the worm vs. ranní ptáče dál doskáče,
- 3) **slang** – bae = označení pro přítele nebo přítelkyni,
- 4) **dialekty** – (hanácký) „staré bék“ = starý býk.

4.2 Extralingvistické KSP

Pedersen (2005, s. 2) extralingvistické KSP definuje jako:

„...odkaz prostřednictvím jakéhokoliv výrazového prostředku, který souvisí s danou kulturou a odkazuje na extralingvistický objekt nebo proces, a o kterém se domníváme, že ... je součástí encyklopedických znalostí diváků.“³

Jedná se tedy o výrazy z oblasti reálií a výrazy, které nejsou součástí jazykového systému. Pedersen dále v dělení pokračuje, a to na základě tzv. transkulturality (s. 10). Mnoho KSP se v dnešní době šíří po celém světě a už nejsou známé jen v kulturách, ze kterých pocházejí. Naše společnost se tedy stává transkulturní. Podle stupně transkulturality pak Pedersen rozdělil KSP na transkulturní, monokulturní a mikrokulturní prvky (s. 10–11).

U transkulturních KSP předpokládáme, že jsou známé příslušníkům obou kultur, jak výchozí, tak i cílové, a to na základě jejich encyklopedických znalostí.

Monokulturní KSP jsou mnohem méně známé příjemcům CT než příjemcům VT, což vytváří překladatelské problémy a překladatel pak musí zvolit vhodnou strategii pro jejich převod.

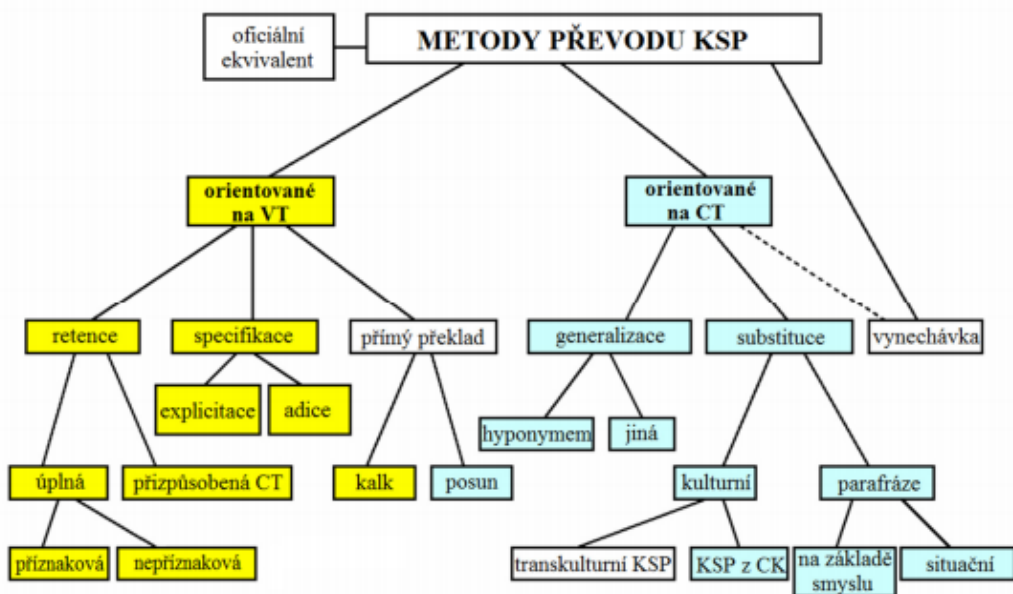
Mikrokulturní KSP jsou součástí výchozí kultury, ale nemůžeme předpokládat, že je bude většina příjemců VT a CT znát. Tato neznalost může být způsobena tím, že jsou tyto KSP buď příliš specializované, anebo jsou typické například pouze pro určitý region v dané zemi.

Převodu KSP se věnují autoři, které jsou již zmíněni výše, především Pedersen, Newmark a Knittlová. V *Umění překladu* se Levý (1983) také věnuje překladu kulturně-specifických prvků, které nazývá „národní a dobovou specifíčností“. Neuvádí konkrétní

³ Vlastní překlad.

překladatelské postupy, ale uvádí, že je třeba zachovávat význam KSP, ale i „jejich hodnotu koloritní“ (s. 119). Vyjadřuje se např. k retenci, kulturní substituci, či nějakou formu vnitřní vysvětlivky. (s. 122–128).

Já budu ve svém komentáři vycházet především z Pedersena a jeho metod převodu KSP. Dělí je na „metody orientované na VT“ a „metody orientované na CT“.

(obrázek převzatý z: *Analýza překladu kulturně specifických prvků v amatérských a profesionálních titulcích*, s. 35)

- 1) **Oficiální ekvivalent** – pro KSP již existuje protějšek, o kterém rozhodla příslušná autorita, takže ho stačí najít a použít.
- 2) **Retence** – KSP nejvíce orientován na VT; je zachován v původním tvaru nebo na něm jsou provedené menší úpravy.
- 3) **Specifikace** – KSP je zachován v nezměněném stavu a je k němu přidána upřesňující informace.
 - a. **Explicitace** – implicitní část názvu KSP je rozepsaná, např. zkratky a akronymy, nebo celé jméno osoby.
 - b. **Adice** – ke KSP je přidán obecný klasifikátor (hyponymum)
- 4) **Přímý překlad** – nepřidává se žádná informace.
 - a. **Kalk** – doslovný překlad KSP.
 - b. **Posun** – doslovný překlad KSP s dodatečnými změnami.
- 5) **Generalizace** – KSP je nahrazen obecnějším hyperonmem.

- 6) **Substituce** – nahrazení jiným KSP nebo parafrází.
 - a. **Kulturní** – KSP je nahrazen prvkem typickým pro CJ kulturu nebo prvkem transkulturním.
 - b. **Parafráze** – KSP je přeformulován na základě smyslu nebo nahrazen zcela jinou formulací.
- 7) **Vynechávka** – celý KSP je vynechán a není ničím nahrazován.

5 Registr jazyka

Pojem registr se používá k označení různých typů variantnosti v jazyce vyplývající ze vztahu mezi situačním kontextem a použitými jazykovými prostředky (Mrázková, 2014, s. 102). Záleží tedy v jaké situaci, kdy a kde je jazyk používán a jaké jazykové prostředky v této situaci autor použije.

Každý člověk totiž mluví jinak. Jak uvádí Mrázková: „Každý mluvčí ovládá více registrů, některé aktivně, jiné pouze pasivně, jazyk je tak tvořen mnoha registry“ (2014, s. 104). Například Halliday (1985) rozlišuje registr mluvený a psaný. Psaný text bývá spisovnější než mluvená konverzace. Ve své dřívější publikaci se Halliday (1968) zabývá detailnější charakteristikou registru. Rozlišuje dvě variety jazyka (podle uživatelů a podle úzu) a tři kontextové parametry, které ovlivňují volbu jazykových prostředků v konkrétní jazykové situaci (pole [field], způsob [mode] a tenor [tenor]).

Při překladu titulků dochází ke kombinaci spisovné a obecné češtiny (Pošta, 2012, s. 35). Jelikož jde u titulků o použití co nejkratších slov, tak i tento faktor hraje ve výběru protějšku roli. V tomto ohledu má lehčí práci dabing, protože se může zaměřit na jednotlivé „postavy“ a lépe převést jejich styl.

Převod mluveného jazyka by ale měl být co nejpřirozenější a měl by využívat prostředků mluveného jazyka, s čímž souvisí požadavek „mluvnosti“ (2012, s. 36). Čtenáři by měly titulky znít přirozeně s ohledem na situační kontext.

Co se týče převodu expresivních a nespisovných výrazů, tak tam záleží především na situaci, ve které byly použity a na překladateli. Například sprostá slova se používají v každém jazyce jinak a je proto důležité určit jejich „sílu“ a použít adekvátní ekvivalent. I na tento problém se zaměřím v překladatelském komentáři.

6 Překlad

K překladu jsem si vybrala dokumentární film *Stay Woke: The Black Lives Matter Movement*. Režisérkou dokumentu je Laurens Grant a byl natočen v roce 2016. Jedná se o přibližně třicetiminutový dokumentární film, který velice informativně zachycuje problematiku hnutí Black Lives Matter, jeho vznik a nejdůležitější události, které ho posunuly dál. K tomuto dokumentu zatím nebyly vytvořeny české titulky, proto jsem se rozhodla, pro účely této práce, tento audiovizuální text přeložit.

Vzhledem k tomu, že jsem k tomuto dokumentu nenašla žádnou existující dialogovou listinu s načasovanými anglickými titulky, tak jsem musela vytvořit titulky z odposlechu.

Dokumentární film i k němu vytvořené titulky jsou dostupné na přiloženém CD.

00:00:01,809 - 00:00:07,476

26. února 2012

Sanford, Florida

00:00:08,621 - 00:00:10,185

Sanfordská policie.

00:00:10,423 - 00:00:12,518

Dobrý den, měli jsme tu pár vloupání

00:00:12,547 - 00:00:14,820

a teď je tady takový podezřelý chlap.

00:00:15,097 - 00:00:19,655

Vypadá to, že chce něco udělat,
možná je na drogách.

00:00:21,305 - 00:00:24,273

*Dobře. A je to Hispánc,
muž světlé nebo tmavé pleti?*

00:00:24,341 - 00:00:25,813

Vypadá jako černochoch.

00:00:28,613 - 00:00:30,418

Můžete mi popsat, co má na sobě?

00:00:30,499 - 00:00:34,120

Jo...

tmavou, asi šedivou mikinu a...

00:00:34,414 - 00:00:37,514

bud' džíny, nebo tepláky a bílé tenisky.

00:00:39,658 - 00:00:40,855

Má něco v ruce.

00:00:41,070 - 00:00:42,464

Nevím, o co mu jde.

00:00:42,929 - 00:00:44,694

Jen mi řekněte,

jestli udělá něco dalšího.

00:00:44,727 - 00:00:46,798

- Pošlete sem policii.

- Ano, už je na cestě.

00:00:46,823 - 00:00:48,513

Jen mi řekněte, až něco udělá.

00:00:50,690 - 00:00:51,714

...dobře.

00:00:53,148 - 00:00:54,537

Za***ný grázlové.

00:00:54,562 - 00:00:55,964

Vy ho sledujete?

00:00:56,622 - 00:00:58,781

- Jo.

- *Dobře, to nemusíte.*

00:01:02,716 - 00:01:05,200

Těmhle kr***nům to vždycky projde.

00:01:08,964 - 00:01:09,964

(výstřel)

00:01:11,234 - 00:01:14,669

STAY WOKE

The Black Lives Matter Movement

00:01:15,454 - 00:01:17,554

Režisér a producent:

Laurens Grant

00:01:17,847 - 00:01:19,294

Výkonný producent:

Jesse Williams

00:01:21,870 - 00:01:27,657

(skandování davu)

Spravedlnost pro Trayvona!

00:01:33,092 - 00:01:37,409

Tím soudem s Georgem Zimmermanem
jsem byla úplně posedlá.

00:01:37,414 - 00:01:39,302

ALICIA GARZA

Spoluzakladatelka sítě #BLM

00:01:39,318 - 00:01:43,704

Seděla jsem v baru a věděla jsem,
že brzy přijdou s verdiktem,

00:01:43,737 - 00:01:46,253

protože všechno najednou utichlo

00:01:46,291 - 00:01:49,487

a lidé se začali dívat na své telefony.

00:01:50,576 - 00:01:52,042

Posaďte se, prosím.

00:01:53,381 - 00:01:54,999

Máme verdikt?

00:01:59,119 - 00:02:03,433

**ROZHODNUTÍ V PŘÍPADU GEORGE ZIMMERMANA
PO VÍCE NEŽ 16HODINOVÉ DISKUZI**

00:02:12,192 - 00:02:16,942

*Obvodní soud 18. soudního okrsku
v Seminole County na Floridě.*

00:02:17,165 - 00:02:19,956

Případ:

stát Florida vs. George Zimmerman.

00:02:20,107 - 00:02:23,985

Verdikt: Porota shledala

George Zimmermana nevinným.

00:02:24,656 - 00:02:26,806

Takto rozhodla porota.

00:02:33,139 - 00:02:36,567

Když jsem viděla,

že George Zimmerman byl zproštěn obvinění,

00:02:37,979 - 00:02:41,075

bylo to, jako bych dostala pěstí do břicha.

00:02:47,832 - 00:02:50,792

Všichni o tom verdiktu mluvili.

00:02:50,817 - 00:02:53,128

MARK LUCKIE

Bývalý manažer zpráv na Twitteru

00:02:53,153 - 00:02:55,511

Všichni začali být hlasitější.

00:02:55,836 - 00:02:58,869

Bylo to jako

novodobý soud O. J. Simpsona.

00:03:03,894 - 00:03:07,524

(skandování davu)

Spravedlnost pro Trayvona!

00:03:10,651 - 00:03:12,119

NEVINNÝ

00:03:12,302 - 00:03:15,317

Mnoho lidí nechápalo, co se stalo.

00:03:16,282 - 00:03:20,574

Ale měla jsem pocit, že způsob,
jakým se lidé snažili pochopit,

00:03:20,598 - 00:03:24,523

co se stalo a co s tím musíme udělat,
nám jen ublížil.

00:03:24,709 - 00:03:28,916

(muž křičí)

Nikdo se na tvůj zatracený názor neptal!

00:03:30,662 - 00:03:32,809

Jak se máme naučit organizovat?

00:03:32,857 - 00:03:35,716

Jaké máme mít požadavky,

00:03:35,741 - 00:03:39,096

aby změnilly podmínky
v našich komunitách?

00:03:42,038 - 00:03:45,307

Napsala jsem na Facebook
lidem tmavé pleti.

00:03:45,332 - 00:03:48,063

Psala jsem, že s námi není nic špatně

00:03:48,198 - 00:03:50,865

a že si zasloužíme důstojnost a respekt.

00:03:50,890 - 00:03:52,954

PATRISSE CULLORS:

Spoluzakladatelka #BLM

00:03:52,979 - 00:03:55,899

Až po několika hodinách
jsem si všimla příspěvku Alicie.

00:03:55,947 - 00:03:58,900

Věděla jsem,
že existuje něco, čemu se říká hashtag,

00:03:58,917 - 00:04:02,627

díky kterému mohu informace
rozšířit na internetu po celém světě.

00:04:02,919 - 00:04:06,838

A tak jsem před ten příspěvek
přidala #Black Lives Matter.

00:04:08,456 - 00:04:10,527

Bylo to neuvěřitelné.

00:04:10,893 - 00:04:16,218

Black Lives Matter se skládalo z několika pochodových příkazů, sloganů a výzev.

00:04:16,243 - 00:04:17,892

JESSEE WILLIAMS

Herec, aktivista

00:04:17,916 - 00:04:22,040

Netušil jsem,
že z toho vznikne hnutí,

00:04:22,096 - 00:04:25,363

ale mladí lidé tmavé pleti
tomu značně pomohli.

00:04:25,402 - 00:04:28,538

Právě oni otevřeli debatu,
ve které pokračují dodnes.

00:04:29,108 - 00:04:31,084

Šířilo se to jako požár

00:04:31,808 - 00:04:34,093

a lidé se začali ptát...

00:04:34,117 - 00:04:36,061

KEEANGA-YAMAHTTA TAYLOR

Historička

00:04:36,133 - 00:04:41,434

Jsou to jen mladí lidé, kteří se
baví na Twitteru a Facebooku?

00:04:41,973 - 00:04:47,225
Je to legitimní aktivismus
nebo jen lidé s telefonem v ruce?

00:04:48,629 - 00:04:50,986
Je to moment nebo hnutí?

00:04:52,179 - 00:04:56,101

17. července 2014

Staten Island, New York

00:04:56,126 - 00:04:57,870

(Ed Garner na videu)

Nic jsem neudělal!

00:04:57,895 - 00:04:59,487

Celou dobu jsem tu jen seděl.

00:04:59,511 - 00:05:03,207

*Pokaždý, když mě vidíte,
tak mě buzerujete. Už mě to nebaví.*

00:05:03,223 - 00:05:08,859

Tenhle chlap tady chce zatknout
někoho za to, že ukončil rvačku.

00:05:10,306 - 00:05:13,030

*Všichni tihle okolo vám řeknou,
že jsem nic neudělal!*

00:05:13,055 - 00:05:16,222

PÍP... Nesahej na mě!

00:05:23,279 - 00:05:27,064

Nemůžu dýchat!

Nemůžu dýchat! Nemůžu dýchat!

00:05:28,231 - 00:05:31,275

Za***ní policajti jsou furt
stejný rasistický k***y.

00:05:42,674 - 00:05:45,428

Rozdíl mezi Trayvonem Martinem
a Ericem Garnerem je,

00:05:45,444 - 00:05:48,465

že u Erica byla ta nespravedlnost vidět.

00:05:48,577 - 00:05:50,600

Bylo k tomu připojené video.

00:05:50,634 - 00:05:53,151

Takže jste neměli jen popis,

00:05:53,183 - 00:05:58,239

ale viděli jste muže tmavé pleti,
jak ho policisté tlačí k zemi.

00:05:58,278 - 00:06:00,555

On přitom opakoval:

„Nemůžu dýchat, nemůžu dýchat.“

00:06:00,564 - 00:06:03,020

Nemůžu dýchat, nemůžu dýchat.

00:06:03,052 - 00:06:07,897

*Tady v New Yorku se ta konfrontace
s policií stále zhoršuje.*

00:06:07,922 - 00:06:12,961

*(skandování davu,
policisté hovořící do megafonu)*

00:06:13,016 - 00:06:14,658

*(policista)
Jste zatčeni!*

00:06:14,705 - 00:06:17,602

Toto hnutí všechno propojuje.

00:06:17,626 - 00:06:24,956

Namísto pár rozptýlených lidí tmavé pleti,
kteří mluví o tom, co se jim stalo,

00:06:25,020 - 00:06:27,773

je z toho teď opravdové hnutí,

00:06:27,789 - 00:06:32,856

které je dostatečně chytré na to,
aby mělo s pomocí sociálních sítí

00:06:32,881 - 00:06:38,413

větší dopad a určilo téma
diskuze v celé zemi.

00:06:38,449 - 00:06:42,115

Nemůžu dýchat, nemůžu dýchat.

00:06:42,190 - 00:06:45,529

Jsou lidé,
kteří svými telefony sledují policii.

00:06:45,561 - 00:06:47,116

MICHAELA ANGELA DAVIS

Aktivistka

00:06:47,124 - 00:06:48,687

To je velmi silné.

00:06:48,712 - 00:06:52,049

Chceme, aby Amerika viděla, co se děje,

00:06:52,403 - 00:06:56,275

a že už to moc dlouho nevydržíme.

00:06:56,445 - 00:06:59,558

Prostě jim vyhodíme ty dveře do vzduchu.

00:07:00,500 - 00:07:05,775

9. srpna 2014

Ferguson, Missouri

00:07:14,752 - 00:07:16,531

Chystal jsem se do práce,

00:07:17,307 - 00:07:19,507

když jsem uslyšel první výstřel.

00:07:20,854 - 00:07:23,854

EMANUEL FREEMAN

Obyvatel města Ferguson

00:07:23,957 - 00:07:27,698

Věděl jsem, že někoho zastřelili
a že ho zastřelil policista.

00:07:34,590 - 00:07:35,990

Bylo to neuvěřitelné.

00:07:36,114 - 00:07:38,083

Rychle jsem psal na Twitter.

00:07:38,092 - 00:07:40,210

Pamatuju si, že jsem tam měl hodně chyb.

00:07:43,159 - 00:07:45,497

A pak si toho začalo všimnat více lidí.

00:07:48,881 - 00:07:50,666

(žena v davu)

*To je sr**ka!*

00:07:53,372 - 00:07:56,696

(muž)

Bože! Bože!

00:07:58,293 - 00:08:01,026

(matka)

Proč? Proč zastřelili mého syna?

00:08:18,933 - 00:08:23,337

Stalo se to jen pár týdnů
po Ericu Garnerovi.

00:08:25,528 - 00:08:29,727

Tento srpnový incident ve Fergusonu

00:08:29,791 - 00:08:34,308

se stal podnětem pro
vznik národního hnutí.

00:08:35,842 - 00:08:37,405

BOOGIE D

Operační manažer rádia

00:08:37,430 - 00:08:39,976

Lidé nechtěli jen odpovědi,
chtěli spravedlnost.

00:08:40,001 - 00:08:42,596

SPRAVEDLNOST PRO

Michaela Browna

00:08:42,608 - 00:08:43,818

(skandování davu)

00:08:43,843 - 00:08:49,924

Co chcete? Spravedlnost.

Kdy ji chcete? Ted'.

00:08:49,939 - 00:08:51,565

Celé je to hodně emocionální.

00:08:51,590 - 00:08:54,465

Máte tu mladého
neozbrojeného muže tmavé pleti,

00:08:54,490 - 00:08:56,644

kterého několikrát střelili.

00:08:57,208 - 00:09:00,920

A v tu chvíli už se šířilo,
že neutíkal a měl zvednuté ruce.

00:09:01,397 - 00:09:04,645

Takže už tak
vycházelo na povrch hodně emocí.

00:09:05,051 - 00:09:07,654

(žena na videu)

Strážníku, budu se za vás modlit,

00:09:07,701 - 00:09:10,167

protože si sklidíte, co jste si zasel.

00:09:10,216 - 00:09:12,136

(křik davu)

00:09:12,161 - 00:09:14,780

Chceme spravedlnost pro mého bratrance

00:09:15,865 - 00:09:19,070

Policie zavraždila Mika Browna
uprostřed ulice

00:09:19,737 - 00:09:22,658

a jeho tělo tam leželo čtyři hodiny.

00:09:22,683 - 00:09:25,086

JOHNETTA ELZIE

Obyvatelka St. Louis, aktivistka

00:09:25,102 - 00:09:28,703

Lidé jen chtěli spravedlnost
pro tohoto mrtvého chlapce tmavé pleti.

00:09:28,727 - 00:09:31,065

Ale policisté začali přivádět psy

00:09:31,811 - 00:09:34,911

a mířit zbraně na ženy a děti.

00:09:38,245 - 00:09:40,308

Tehdy se to zvrtno.

00:09:40,451 - 00:09:42,975

*CHCEME SPRAVEDLNOST
ZA JAKÝCHKOLI PODMÍNEK*

00:09:43,000 - 00:09:45,350

(skandování)

Ruce vzhůru! Nestřílejte!

00:09:53,564 - 00:09:58,635

Pamatuji si,
že jsem tam viděla starší lidi i děti.

00:09:59,935 - 00:10:01,832

BRITTANY PACKNETT

Aktivistka, učitelka

00:10:01,856 - 00:10:03,149

Tohle je náš domov.

00:10:03,205 - 00:10:04,606

Tohle jsou naše ulice.

00:10:04,637 - 00:10:07,741

Pro občany Fergusonu

to jsou doslova jejich ulice.

00:10:08,403 - 00:10:11,562

Ale zacházeli s námi...

00:10:15,937 - 00:10:18,127

Zacházeli s námi,

jako bychom byli ve válce.

00:10:19,144 - 00:10:20,804

(policista)

Pokud jste na ulici,

00:10:20,836 - 00:10:24,138

jde o nezákonné shromáždění.

Ihned se rozejděte!

00:10:25,573 - 00:10:27,279

Ve Fergusonu to všechno vybuchlo.

00:10:27,287 - 00:10:28,755

DARNELL MOORE

Aktivista, editor

00:10:28,772 - 00:10:32,459

Cítíme vztek a hluboký smutek

00:10:33,555 - 00:10:35,155

a je to vše na Twitteru.

00:10:36,044 - 00:10:39,226

Sociální sítě rozšířily dosah aktivistů.

00:10:39,361 - 00:10:46,265

Umožnily lidem z daleka
mít minutu po minutě přehled o tom,

00:10:46,298 - 00:10:49,861

co se ve Fergusonu dělo.

00:10:49,926 - 00:10:53,393

Také to ale znamenalo,
že spolu aktivisté mohli

00:10:53,442 - 00:10:57,375

okamžitě komunikovat o tom,
kde se konají demonstrace a protesty.

00:10:57,435 - 00:11:02,246

To jen zvýšilo míru aktivismu
kolem tohoto případu.

00:11:03,700 - 00:11:07,120

Byli jsme v ulicích
a dělali jsme, co bylo potřeba.

00:11:07,137 - 00:11:09,686

JONATHAN PULPHUS

Aktivista, student Univerzity St. Louis

00:11:09,743 - 00:11:13,213

A tehdy mladí lidé říkali:

„Povstaneme a nikam nepůjdeme.“

00:11:15,330 - 00:11:16,730

Prostě jsem tam byla.

00:11:18,013 - 00:11:21,506

Nesnažila jsem se

být reportérkou nebo být ve zprávách.

00:11:21,522 - 00:11:24,918

Jen jsem psala na Twitter všechno,

co jsem viděla na vlastní oči.

00:11:26,981 - 00:11:30,306

A najednou

začala policie střílet slzný plyn.

00:11:30,695 - 00:11:34,029

To bylo poprvé,

kdy mě napadlo, že mohu i zemřít.

00:11:34,451 - 00:11:37,458

(křik davu)

PÍP... Běž, běž!

00:11:55,197 - 00:11:58,045

Ferguson, Missouri je ve stavu nouze...

00:11:58,109 - 00:12:00,119

*Podepsal jsem rozkaz
vyhlašující stav nouze...*

00:12:00,144 - 00:12:02,115

Je to pro vaši bezpečnost...

00:12:02,140 - 00:12:04,426

Celý svět se dívá...

00:12:07,814 - 00:12:10,464

Kvůli těmto videím se mi tam nechtělo.

00:12:10,489 - 00:12:14,899

Když jsem viděl, jak tam přijíždí “
ozbrojená policie s tanky, bazukami

00:12:14,923 - 00:12:17,310

a velkým množstvím slzného plynu.

00:12:17,350 - 00:12:19,834

SPRAVEDLNOST JE MÍR

00:12:21,990 - 00:12:24,123

Dělo se to skrze sociální sítě.

00:12:24,993 - 00:12:26,317

NELLY

Zpěvák

00:12:26,342 - 00:12:29,559

A vy se na to díváte
a říkáte si: Co se stalo?

00:12:30,981 - 00:12:35,983
St. Louis je můj domov. Bydlel jsem
v tom stejném paneláku, kde se to stalo.

00:12:36,451 - 00:12:38,651
Kvůli tomuhle jsem se musel vrátit.

00:12:39,025 - 00:12:42,597
- Byl to stupidní polda...
- Zavřete ho!

00:12:42,622 - 00:12:44,105
... a my musíme mít jistotu,

00:12:44,121 - 00:12:45,803
že zaplatí za to, co udělal.

00:12:55,887 - 00:12:59,887
Ferguson se stal jakýmsi magnetem
pro aktivisty po celé zemi.

00:12:59,985 - 00:13:04,516
Aktivisté,
kteří založili Black Lives Matter,

00:13:04,747 - 00:13:07,638
zorganizovali jízdu za svobodu
do Fergusonu.

00:13:07,654 - 00:13:12,486
kam přivezli 500 aktivistů z celé
země, aby vyjádřili solidaritu.

00:13:19,266 - 00:13:22,949

V devět hodin ráno jsem seděl na gauči
a na Twitteru jsem viděl, co se děje.

00:13:22,974 - 00:13:25,188

DERAY MCKESSON

Aktivista, spoluzakladatel Campaign Zero

00:13:25,228 - 00:13:27,954

Řekl jsem si: Chci tam jet.
Chci to vidět na vlastní oči.

00:13:27,994 - 00:13:31,232

Tak jsem nasedl do auta
a jel devět hodin do St. Louis.

00:13:31,795 - 00:13:35,195

Druhý večer, co jsem byl v St. Louis,
byl první zákaz vycházení.

00:13:35,226 - 00:13:38,321

Také to byla první noc,
kdy jsem to dostal slzným plynem.

00:13:39,379 - 00:13:42,071

V tu chvíli jsem se stal demonstrantem.

00:13:43,008 - 00:13:45,753

Lidé, co zažili Arabské jaro,

00:13:45,849 - 00:13:49,582

radili přes Twitter
demonstrantům ve Fergusonu,

00:13:49,608 - 00:13:51,808
jak si se slzným plynem poradit.

00:13:52,460 - 00:13:56,737
Pomáhali si z Arabského jara
až do Fergusonu.

00:13:56,761 - 00:13:59,447
To spojení vzniklo organicky.

00:13:59,511 - 00:14:03,561
Ale já si říkala: Páni! Tohle je jiné!

00:14:03,587 - 00:14:06,114
Oni povstávají v solidaritě.

00:14:07,338 - 00:14:11,808
Bylo jasné, že to bylo
více než jen pár naštvaných lidí v ulicích.

00:14:11,816 - 00:14:13,723
WESLEY LOWERY
Novinář, The Washington Post

00:14:13,748 - 00:14:17,634
Ale bez všech těch, kteří tam byli,
kteří psali na Twitter nebo Facebook,

00:14:17,659 - 00:14:21,352
kteří zveřejňovali fotky, a kteří tam stáli
před policisty ve Fergusonu,

00:14:21,407 - 00:14:22,874

by nebylo žádné hnutí.

00:14:26,977 - 00:14:28,866

POHŘEB MICHAELA BROWNA

00:14:28,871 - 00:14:32,346

Eric Garner byl v New Yorku,
Trayvon Martin byl na Floridě.

00:14:32,371 - 00:14:34,711

Lidé si myslí, že takový věci
se na středozápadě nedějou.

00:14:34,736 - 00:14:36,928

MARSHALL ALLEN

Aktivista, student univerzity v Missouri

00:14:37,004 - 00:14:40,558

Ale teď se z něj stalo
v podstatě epicentrum národního hnutí.

00:14:48,446 - 00:14:53,927

*Představuji vám jednoho
z nevlivnějších vůdců*

00:14:53,952 - 00:14:57,372

za občanská práva v naší historii.

00:14:57,429 - 00:14:59,029

Reverend Al Sharpton.

00:14:59,103 - 00:15:02,341

(potlesk)

00:15:02,436 - 00:15:06,920

Je čas zaměřit se na práci policie.

00:15:08,184 - 00:15:11,588

Nejsme těmi,

co nenávidí, ale těmi, co léčí.

00:15:15,524 - 00:15:18,753

Ale co si přeje Bůh?

00:15:20,168 - 00:15:24,844

Nepřeje si, abychom si Michaela Browna

pamatovali jen kvůli povstání těch,

00:15:27,817 - 00:15:30,728

co si jen tak sedí a sami sebe litují,

00:15:32,150 - 00:15:34,907

místo aby organizovali a plánovali.

00:15:35,709 - 00:15:37,842

Zapomněli jste, odkud pocházíte!

00:15:56,251 - 00:16:00,785

Lidé si myslí, že tohle místo

vytvořili mladí lidé.

00:16:00,902 - 00:16:03,407

To oni byli v ulicích plných slzného plynu,

00:16:03,431 - 00:16:06,161

oni vedli pochody a vyráběli cedule.

00:16:06,225 - 00:16:11,194

Proto nechtěli, aby to, co vytvořili,
převzali starší aktivisté.

00:16:11,229 - 00:16:15,871

Myslím si, že to byl
jeden z prvních zlomů.

00:16:15,903 - 00:16:18,103

Tím se jen prohloubil ideologický nesoulad

00:16:18,475 - 00:16:21,740

mezi starší černošskou Amerikou
a tou druhou černošskou Amerikou.

00:16:22,936 - 00:16:24,954

Bylo to něco jako signál pro Batmana.

00:16:24,979 - 00:16:28,160

Na obloze se objevila občanská práva
a všichni najednou naběhli

00:16:28,185 - 00:16:30,332

jako křížáci s kapucemi
a hráli si na hrdiny.

00:16:30,357 - 00:16:32,371

Tohle bylo velmi moderní hnutí.

00:16:32,396 - 00:16:35,172

Lidé nečekali,
že starší vůdci za občanská práva

00:16:35,204 - 00:16:38,468

budou stát po boku těch mladých lidí,
kteří našli svůj hlas.

00:16:38,555 - 00:16:41,476

*Hej, budete s námi dnes pochodovat
nebo jen sedět v autě?*

00:16:41,517 - 00:16:45,742

*Jesse, ještě jsme vás
nikdy neviděli pochodovat.*

00:16:46,002 - 00:16:48,002

Pamatuju si,
že se tam objevil Jesse Jackson,

00:16:48,036 - 00:16:50,407

a nějací mladí aktivisté na něj řvali.

00:16:53,410 - 00:16:55,179

Tohle bylo o vzdoru.

00:16:56,193 - 00:16:57,393

O tom je to hnutí.

00:16:59,090 - 00:17:02,608

Tito demonstranti si převzali kontrolu
nad svým příběhem

00:17:02,617 - 00:17:07,083

z rukou starých institucí
pro občanská práva.

00:17:07,948 - 00:17:10,762

To bylo poprvé, kdy lidé říkali:

00:17:10,898 - 00:17:13,477

Ne, my vám to nepředáme,

00:17:13,502 - 00:17:16,405

až doteď se nám dařilo.

00:17:17,482 - 00:17:20,541

Takže lidé z Fergusonu nikam nejdou,

00:17:21,407 - 00:17:27,578

dokud nebude Darren Wilson, policista,
který zastřelil Mika Browna, obžalován.

00:17:29,391 - 00:17:33,125

Cílem tohoto hnutí je
obžalovat Darrena Wilsona.

00:17:45,408 - 00:17:48,408

Co to vlastně znamená spravedlnost?

00:17:54,138 - 00:17:56,193

Pamatuji si, že to bylo jiné

00:17:56,702 - 00:17:59,926

a velmi napjaté, protože jsme nevěděli,
kdy přijdou s rozhodnutím.

00:17:59,942 - 00:18:04,916

*Myslím si, že nám schválně neřekli,
kdy bude rozhodnutí.*

00:18:04,956 - 00:18:09,254

*My jsme ale už dávno připravení
a stále demonstrujeme.*

00:18:13,683 - 00:18:18,948

*Nyní uslyšíme rozhodnutí poroty
ve věci zastřelení Michaela Browna*

00:18:19,004 - 00:18:21,905

*fergusonským policistou
Darrenem Wilsonem.*

00:18:24,004 - 00:18:28,305

*Povinností poroty je
oddělit skutečnost od fikce.*

00:18:28,330 - 00:18:31,144

*Než dospěli ke
společnému rozhodnutí,*

00:18:31,169 - 00:18:33,890

tak mezi sebou probírali důkazy.

00:18:33,915 - 00:18:36,231

Po jejich důkladném přezkoumání

00:18:36,291 - 00:18:40,861

*se porota radila dva dny,
než učinila konečné rozhodnutí.*

00:18:42,270 - 00:18:44,963

*Stanovila, že neexistuje žádná
pravděpodobná příčina*

00:18:45,004 - 00:18:47,535

*pro podání jakéhokoli obvinění
proti policistovi Wilsonovi,*

00:18:47,575 - 00:18:50,794

a vyvrátila každou z pěti obžalob.

00:18:53,666 - 00:18:58,292

Vidíme, jak obrovský je problém,
kterému hnutí čelí.

00:18:58,856 - 00:19:04,387

I když je odhalováno
více případů policejní brutality,

00:19:04,697 - 00:19:10,561

tak je tu stále ten fakt, že Darren Wilson,
který zabil Mika Browna, nebyl obžalován.

00:19:12,085 - 00:19:15,419

Pokaždé, když si lidé mysleli,
že hnutí utichlo,

00:19:16,392 - 00:19:18,526

tak se znovu objevilo v ulicích.

00:19:19,324 - 00:19:21,581

Vybuchlo to úplně novým způsobem

00:19:21,614 - 00:19:25,291
ve městě Baltimore v dubnu 2015.

00:19:27,097 - 00:19:30,297
Bojuj další den!
Zastavte použití smrtící síly!

00:19:30,303 - 00:19:33,002
Už před Trayvonem Martinem a Mikem Brownem

00:19:33,027 - 00:19:36,154
jsme slyšeli
o mnoha obětech policejní brutality.

00:19:36,623 - 00:19:39,177
Víme, že tento systém chrání policisty...

00:19:39,202 - 00:19:41,201
KWAME ROSE
Sociální aktivista, spisovatel, umělec

00:19:41,209 - 00:19:44,833
... ale myslím si,
že to lidem nedává svolení, ale cíl.

00:20:06,104 - 00:20:08,129
Tamir Rice!

00:20:08,279 - 00:20:09,633
Policista Loehmann

00:20:09,737 - 00:20:11,474

nebyl obžalován

00:20:11,572 - 00:20:14,350

z vraždy Tamira Rice.

00:20:18,366 - 00:20:23,143

Zprávy z NYC,

kde porota rozhodla neobžalovat policistu,

00:20:23,175 - 00:20:26,199

kteřý dusil Erica Garnera.

00:20:41,492 - 00:20:44,148

Před chvílí se tu odehrálo

něco neuvěřitelného.

00:20:44,379 - 00:20:46,663

Basketbalová hvězda

LeBron James přišel na rozcvičku

00:20:46,688 - 00:20:49,740

v tričce s nápisem NEMŮŽU DÝCHAT.

00:20:49,777 - 00:20:52,673

Patří mezi celou řadu profí atletů,

kteří propagují tato slova,

00:20:52,698 - 00:20:56,452

kteřá se po celostátních protestech

proti policejní brutalitě stala pokřikem.

00:20:59,740 - 00:21:03,216

*Hráči týmu St. Louis Rams
vyšli na hřiště se zvednutýma rukama*

00:21:03,240 - 00:21:05,374

a vzdali hold Michaelu Brownovi.

00:21:06,074 - 00:21:09,224

*Povinností umělce je
reflektovat dobu, ve které žijeme,*

00:21:09,249 - 00:21:12,421

*protože boj za spravedlnost
probíhá právě teď.*

00:21:12,850 - 00:21:16,893

*Chceme vám říct, že jsme s vámi.
Vidíme vás, milujeme vás, pochodujte dál.*

00:21:16,918 - 00:21:18,718

*Bůh vám žehnej.
(potlesk)*

00:21:26,992 - 00:21:29,594

(výstřely)

00:21:31,156 - 00:21:35,876

*Rutinní kontrola se stala smrtelnou
pro zřejmě neozbrojeného otce,*

00:21:35,901 - 00:21:39,618

*kterého zastřelili,
protože utikal před tímto policistou.*

00:21:39,658 - 00:21:42,223

Už mě nebaví být pořád naštvaná.

00:21:42,247 - 00:21:43,822

Musíme tu být každý týden,

00:21:43,830 - 00:21:45,814

každý měsíc a každý rok,

00:21:45,862 - 00:21:47,854

dokud se to nezmění.

00:21:53,562 - 00:21:54,967

*Koukněte se na jeho nohy, k**va!*

00:21:54,992 - 00:21:56,828

Vypadá to, že je má zlomený!

00:21:56,853 - 00:22:00,241

Má zlomený nohy

a vy ho takhle táhnete!

00:22:09,295 - 00:22:12,939

Pětadvacetiletý Freddie Gray

včera zemřel jen týden po tom,

00:22:12,948 - 00:22:15,987

co byl odvezen

do nemocnice kvůli zranění páteře,

00:22:16,019 - 00:22:18,752

které mu způsobili

čtyři baltimorští policisté.

00:22:18,823 - 00:22:23,990

*Jejich rodinný právník uvedl,
že 80 % jeho míchy bylo u krku nerušeno.*

00:22:24,047 - 00:22:28,133

*Baltimorská policie slibuje,
že za to někdo ponese zodpovědnost.*

00:22:44,528 - 00:22:46,328

Demonstranté v Baltimoru...

00:23:03,552 - 00:23:04,773

Amerika, 1968

00:23:04,798 - 00:23:07,424

Amerika, 1968

Co se změnilo a co ne.

00:23:08,377 - 00:23:12,405

*Bylo to jako hnutí za občanská práva,
ale když jsem tu fotku pořídil,*

00:23:12,430 - 00:23:15,454

*tak jsem si nemyslel,
že bude na titulní straně časopisu Time.*

00:23:15,470 - 00:23:17,961

DEVIN ALLEN

Fotograf, obyvatel města Baltimore

00:23:17,986 - 00:23:24,117

*Tohle nejsou nějaký náhodný nepokoje.
Tohle je hněv, tohle je povstání.*

00:23:24,142 - 00:23:27,023

Tohle nejsou zločinci, tohle jsou vojáci.

00:23:27,056 - 00:23:29,365

Tohle nejsou zločinci,

00:23:29,397 - 00:23:32,073

tohle jsou bratři, sestry, otcové,

00:23:32,098 - 00:23:36,391

synové a lidské bytosti.

Oni nejsou zločinci, oni jsou jen naštvaní.

00:23:39,400 - 00:23:43,600

*Úřady říkají, že chtějí
všechny demonstranty pryč z ulic,*

00:23:43,638 - 00:23:48,486

*aby se neopakoval včerejší chaos,
kdy výtržníci zničili 15 budov,*

00:23:48,511 - 00:23:52,419

*podpálili 150 aut
a vyrabovali tučt obchodů.*

00:23:52,452 - 00:23:57,277

*Zatím bylo zatčeno 200 osob.
Dvacet policistů bylo zraněno.*

00:23:58,031 - 00:24:00,810

*Dnes večer se pro aktuální zprávy
přesouváme přímo do Baltimoru.*

00:24:00,819 - 00:24:03,032

Je tam Geraldo Rivera.

Geraldo?

00:24:03,049 - 00:24:05,183

*BALTIMORE V LOCKDOWNU
ZAČÍNÁ ZÁKAZ VYCHÁZENÍ PO 10.*

00:24:05,197 - 00:24:10,813

*Dobrý večer Seane. Tady,
kde stojím, je dav velmi nadšený.*

00:24:10,838 - 00:24:14,452

Jsem tu se senátorem...

00:24:14,484 - 00:24:16,071

Hej, neplet' se tam!

00:24:16,096 - 00:24:18,029

- Běž pryč!

- Nesahej na mě!

00:24:18,053 - 00:24:20,560

Tak přestaň blokovat záběr!

00:24:21,283 - 00:24:24,695

Děláš ze sebe akorát blázna!

00:24:25,452 - 00:24:29,174

*Chci, abyste vy a Fox News
vypadli z Baltimoru!*

00:24:29,206 - 00:24:33,740

*Protože tady nejste kvůli
zabedněným domům a bezdomovcům.*

00:24:33,771 - 00:24:36,944

*Nepodáváte zprávy
o úrovních chudoby na North Avenue.*

00:24:41,411 - 00:24:43,411

Ani jsem nevěděl, kdo to byl.

00:24:43,885 - 00:24:46,933

Ale první, co jsem udělal, bylo,
že jsem napsal tátovi:

00:24:46,973 - 00:24:52,039

Hele, řval jsem na někoho z televize,
takže jestli to uvidíš, tak se nezlob.

00:24:52,869 - 00:24:55,908

Když podávají zprávy
o nepokojích nebo o rabování,

00:24:55,933 - 00:24:58,622

tak nepodávají zprávy
o životních podmínkách

00:24:58,638 - 00:25:02,682

nebo o stavu čtvrti Penn North
před požárem v lékárně CVS.

00:25:04,315 - 00:25:06,226

Všichni vidí, co se děje.

00:25:06,251 - 00:25:08,544

SHANNON WALLACE

Aktivistka, obyvatelka města Baltimore

00:25:08,568 - 00:25:10,564

Naše čtvrtě jsou zničený.

00:25:10,596 - 00:25:15,289

Ten příběh Freddieho Graye
vystupňoval do takové míry,

00:25:15,313 - 00:25:18,754

že se lidé probouzejí a mají toho dost.

00:25:18,779 - 00:25:20,138

Baltimore už toho má dost.

00:25:24,125 - 00:25:27,267

Myslím si, že Baltimore
poukazuje na větší problém,

00:25:27,284 - 00:25:30,017

který se týká policie v Americe.

00:25:30,899 - 00:25:36,422

Tři ze šesti policistů, kteří zatkli
Freddieho Graye, byli Afroameričané.

00:25:38,137 - 00:25:43,970

Pokud lidé říkají, že věci ve Fergusonu
se stali kvůli zkorumpované vládě bělochů

00:25:43,997 - 00:25:48,018

vládoucí nad převážně černošskou populací,

00:25:49,265 - 00:25:51,607

tak v případě Baltimoru tomu tak není.

00:25:56,456 - 00:25:59,353

Musíme vzít v potaz to,

00:25:59,433 - 00:26:03,708

že nerovnost v černošských komunitách
vede k policejnímu násilí.

00:26:04,948 - 00:26:09,441

Takže jak vlastně můžeme bojovat
za spravedlnost?

00:26:09,489 - 00:26:12,101

PŘESTAŇTE

kriminalizovat černochy!!

00:26:12,960 - 00:26:17,632

(skandování)

*DSP! Do***ele s policií!*

00:26:17,657 - 00:26:21,945

*DSP! Do***ele s policií!*

00:26:27,724 - 00:26:31,981

Prasata v žitě, uděláme z nich slaninu!

00:26:32,140 - 00:26:35,268

Black Lives Matter.

Já si myslím, že to je nenávistná skupina,

00:26:35,293 - 00:26:37,308

která nesnáší policisty.

00:26:37,333 - 00:26:40,822

Mysleli byste si, že pokud máte

v Americe organizovanou skupinu,

00:26:40,846 - 00:26:46,345

která chce zabít policisty,

tak ji všichni slušní lidé odmítnou.

00:26:46,370 - 00:26:47,576

Je to tak?

00:26:53,432 - 00:26:56,289

Nikdo vás na jejich odpovědi nepřipraví.

00:26:57,853 - 00:27:01,447

Šla po nás televize Fox

a hlavně Bill O'Reilly.

00:27:02,082 - 00:27:06,316

Ale kde vzali takové nesmysly?

Nic takového jsme neřekli.

00:27:06,357 - 00:27:09,172

Na ničem takovém jsme se nedomluvili.

00:27:09,434 - 00:27:15,972

*Našli jste si jeden záběr nějakých lidí,
kteří ale nemluví za celé hnutí.*

00:27:15,981 - 00:27:22,753

Řekl někdy něco takového někdo z vedení?

00:27:25,054 - 00:27:28,323

*Promluvme si o odporu
proti Black Lives Matter v tisku.*

00:27:28,371 - 00:27:31,104

*Je to opodstatněné,
nebo se vytváří nebezpečné spojení*

00:27:31,105 - 00:27:33,438

mezi hnutím a nepochopenou zprávou?

00:27:33,463 - 00:27:37,411

*V každém boji, kterého jsem kdy
byl součástí, jsou i lidé,*

00:27:37,436 - 00:27:40,054

kteří často překrucují pravdu.

00:27:40,086 - 00:27:43,491

*Myslíte si, že moderátoři z Fox News
se upínali na takové komentáře*

00:27:43,516 - 00:27:46,360

*a celou věc generalizovali?
Co si myslíte, že se tento týden stalo?*

00:27:46,385 - 00:27:49,026

Vypadalo to, že měli vymyšlený příběh.

00:27:49,455 - 00:27:52,869

*Nešťastné je,
že hnutí Black Lives Matter,*

00:27:52,894 - 00:27:56,204

*které se dá popsat
jedině jako nesmysl,*

00:27:56,237 - 00:27:58,991

vytváří podobné věci po celé zemi.

00:27:59,016 - 00:28:01,023

Upřímně si myslím, že se jim to vymstí.

00:28:01,063 - 00:28:05,793

*(skandování davu)
Ruce vzhůru! Nestřílejte!*

00:28:10,223 - 00:28:15,222

*Udělalí vše pro to,
aby byli ve všech zprávách*

00:28:15,239 - 00:28:17,097

a média o nich psaly poutavé příběhy.

00:28:17,868 - 00:28:20,407

*Ale my to musíme očekávat
a nesmíme tím být překvapeni,*

00:28:20,423 - 00:28:21,823

protože takhle to prostě je.

00:28:26,804 - 00:28:31,406

*Oddělení šerifa okresu Harris
dnes truchlí nad ztrátou policisty.*

00:28:31,427 - 00:28:34,670

*Zástupce Darren Goforth
byl včera večer zbytečně zabit*

00:28:34,687 - 00:28:37,988

*na čerpací stanici v Chevronu
v Northwest Harris County.*

00:28:39,943 - 00:28:43,275

*Slyšíme, že na černošských životech
záleží, ale na policejních záležitích také.*

00:28:43,300 - 00:28:45,714

*Tak proč si neodpustíme
to přídatné jméno*

00:28:45,739 - 00:28:47,863

*a neřekneme rovnou,
že na životech záleží.*

00:28:48,170 - 00:28:49,487

Lidé skandují:

00:28:49,503 - 00:28:52,900

*Co chceme? Mrtvé policajty?
Kdy je chceme? Ted'.*

00:28:52,932 - 00:28:54,860

Já si to tu nevymýšlím.

00:28:54,892 - 00:29:00,149

*Existují lidé v hnutí Black Lives Matter,
kteří říkají, že chtějí ...*

00:29:00,174 - 00:29:03,563

*Naznačujete, že skandování
v Minnesotě vedlo ke smrti policisty?*

00:29:03,588 - 00:29:06,457

*To nikdo neříká.
Slyšel jste mě mluvit s Benem ...*

00:29:06,489 - 00:29:10,356

*On obviňuje celou skupinu
kvůli náhodnému aktu násilí.*

00:29:10,378 - 00:29:14,142

*Bez jakýchkoli faktů vytváří
velmi mocná prohlášení*

00:29:14,167 - 00:29:16,567

a to je důvodem, proč lidé protestují.

00:29:25,687 - 00:29:28,083

Je důležité mít správně to poslání.

00:29:28,100 - 00:29:30,392

A poslání tohoto hnutí bylo vždy takové,

00:29:30,417 - 00:29:33,067

že nejsme hnutí, které ubližuje policii,,

00:29:33,092 - 00:29:35,521

*ale hnutí, které nutí policii
převzít odpovědnost.*

00:29:36,686 - 00:29:40,868

*(skandování davu)
Black Lives Matter!*

00:29:41,142 - 00:29:44,046

Co uděláme, když lidé jednají jinak,

00:29:44,071 - 00:29:46,665

něž jak chceme, aby jednala skupina?

00:29:49,197 - 00:29:51,331

Co pro nás znamená být skupinou?

00:29:53,248 - 00:29:58,732

Myslím si, že ve snaze se zviditelnit
zapomínáme na to, za co bojujeme.

00:29:59,671 - 00:30:05,363

Je hezké vidět lidi v ulicích,
kteří demonstrují a tak dále.

00:30:06,046 - 00:30:11,335

Co není až tak hezké, je vymýšlení
jak spolu spolupracovat dlouhodobě.

00:30:12,042 - 00:30:14,308

Jak se naučíme organizovat?

00:30:15,944 - 00:30:20,292

Jednou z nejtěžších věcí pro hnutí,
které nemá žádné vedení, je,

00:30:20,467 - 00:30:23,070

že představuje jakousi mozaiku aktivismu.

00:30:24,095 - 00:30:29,819

Je to mnohem větší než jakýkoli "vůdce"
nebo jakákoli "organizace".

00:30:30,500 - 00:30:32,190

A to je ten problém, že?

00:30:33,362 - 00:30:37,796

Toto je stále živé hnutí,
které vzniklo pozdě.

00:30:37,956 - 00:30:39,733

Ať děláme cokoli, tak je pozdě.

00:30:39,741 - 00:30:41,510

Takže co dál?

00:30:41,550 - 00:30:44,819

Dejme se dohromady a informujme se.
Staňme se týmem.

00:30:46,965 - 00:30:50,632

Mluvíme o tom, jak sociální sítě
změnily toto hnutí,

00:30:52,621 - 00:30:57,557

ale nyní jsme viděli mladé demonstranty
bez organizovaného vedení.

00:30:57,967 - 00:31:02,840

Takže teď je tu otázka:
Kam se odtud hnutí posune?

00:31:09,799 - 00:31:14,119

Hnutí Black Lives Matter
se v mé generaci musí vyvíjet.

00:31:15,983 - 00:31:18,316

Musíme se ujistit, že se nezastaví

00:31:18,634 - 00:31:20,411

jako ostatní hnutí.

00:31:20,902 - 00:31:24,552

*Před dvěma lety se v jižním Manhattanu
sešly stovky demonstrantů*

00:31:24,576 - 00:31:26,160

součástí hnutí Occupy Wall Street.

00:31:26,185 - 00:31:28,809

*Ale toto hnutí
čelilo hned několika problémům,*

00:31:28,817 - 00:31:31,484

*například odporu demonstrantů
a jasnému vedení.*

00:31:31,507 - 00:31:33,640

Vypadá to, že se hnutí vytratilo.

00:31:35,147 - 00:31:38,623

Vycházíme z dlouhé historie
protestů a bojů,

00:31:40,084 - 00:31:44,869

ale nyní musíme povzbudit tisíce lidí,

00:31:44,910 - 00:31:48,052

aby bojovali za reformy
ve své zemi a ve své vládě.

00:31:48,584 - 00:31:54,278

Proto jsme založili Black Lives Matter
jako síť 39 divizí po celém světě.

00:31:58,217 - 00:32:00,462

A tím hnutí roste.

00:32:04,703 - 00:32:08,135

*Nyní je Black Lives Matter
národní organizací.*

00:32:08,219 - 00:32:12,282

*Její příznivci narušují shromáždění
jak demokratů, tak i republikánů.*

00:32:15,428 - 00:32:17,464

Tato taktika se vyplatila.

00:32:17,480 - 00:32:19,929

*Den poté, co aktivisté
přerušili Bernieho Sanderse,*

00:32:19,937 - 00:32:23,317

*zveřejnil na svém webu platformu
pro rasovou spravedlnost.*

00:32:26,859 - 00:32:28,976

(potlesk)

00:32:33,712 - 00:32:37,069

*Mluvíme tady o tom,
co to znamená být hnutím s více vůdci,*

00:32:37,109 - 00:32:39,512

kteří dělají věci jinak.

00:32:39,537 - 00:32:42,799

*Neexistuje jen jeden způsob,
jak organizovat a pomáhat.*

00:32:42,824 - 00:32:45,197

Lidé tady jen opakují ten problém.

00:32:45,915 - 00:32:47,813

Ale my ten problém chápeme.

00:32:47,838 - 00:32:49,480

Nepotřebujeme o tom debatovat.

00:32:49,505 - 00:32:51,359

Proto se vždy zaměřuji na opravdové věci.

00:32:51,392 - 00:32:52,725

Rád jsem vás poznal.

00:32:54,603 - 00:32:57,674

Zeptal jsem se Netty a Brittany
a pár dalších lidí,

00:32:57,706 - 00:32:59,906

jestli by nechtěli spolupracovat.

00:32:59,936 - 00:33:02,682

A tak jsme vytvořili projekt Campaign Zero.

00:33:03,817 - 00:33:07,165

Díky mapování policejního násilí
můžeme ukazovat fakta.

00:33:07,182 - 00:33:11,051

Je to skvělá pomůcka,
kterou v naší práci využíváme.

00:33:11,090 - 00:33:13,699

*Mapa černochoů, které zabili
policisté v roce 2015*

00:33:13,731 - 00:33:16,509

DeRay

STAROSTOU

00:33:21,885 - 00:33:23,661

Chci kandidovat na starostu,

00:33:23,686 - 00:33:27,270

protože chci být v pozici, kde mohu
změnit lidem život dnes i zítra.

00:33:27,295 - 00:33:31,613

Je to o reálných, konkrétních věcech,
které se mohou stát na úrovni politiky,

00:33:31,630 - 00:33:33,476

aby ukončily policejní násilí.

00:33:35,366 - 00:33:37,905

Tím se tohle hnutí liší.

00:33:38,878 - 00:33:41,417

Vůdci se dostávají do popředí,

00:33:43,200 - 00:33:47,335

protože uměli pracovat
se sociálními sítěmi.

00:33:48,276 - 00:33:52,523

Pomohl tomu hodně Black Twitter.

00:33:52,826 - 00:33:59,123

A díky Twitteru víme, kdo je
Patrisse, Alicia a Netta.

00:33:59,718 - 00:34:02,678

Tato generace je nenechá beze jména.

00:34:03,967 - 00:34:06,268

A oni tohle všechno zvládnou.

00:34:08,159 - 00:34:10,349

I přes to, že není nijak financováno,

00:34:10,74 - 00:34:12,468

nemá velké sídlo ve Washingtonu D.C.,

00:34:12,493 - 00:34:15,787

a nemá registrované lobbyisty,

má hnutí velké momentum.

00:34:15,812 - 00:34:18,328

Co se bude dít s Black Lives Matter dál?

00:34:18,353 - 00:34:21,698

Dnes tu vítám Alicii Garzu.

Děkujeme, že tu jste s námi.

00:34:21,723 - 00:34:25,730

Zakladatelky Black Lives Matter

patří mezi nejvlivnější lídryně na světě

00:34:28,784 - 00:34:32,776

Jsou to obyčejní lidé.

Patří mezi ně učitelé, studenti.

00:34:32,801 - 00:34:36,770

A nyní se z nich stali osobnosti

z titulních stránek časopisů,

00:34:36,787 - 00:34:39,370

které mají rozhovory
s novináři z New York Times.

00:34:39,379 - 00:34:44,320

Vedou a reprezentují
celou generaci lidí s tmavou pletí.

00:34:48,224 - 00:34:49,708

(Barack Obama)

Všichni připraveni?

00:34:50,090 - 00:34:54,108

*Máme tu pár mladých lidí,
kteří právě teď vytvářejí historii.*

00:34:54,128 - 00:34:55,777

Lidé jako Brittany,

00:34:57,841 - 00:35:01,505

*která sloužila v naší speciální jednotce
po událostech ve Fergusonu*

00:35:01,513 - 00:35:06,027

*a vedla mnoho protestů s lidmi
jako je Deray McKesson,*

00:35:06,052 - 00:35:09,644

*který odvádí vynikající práci
s cílem mobilizovat*

00:35:09,669 - 00:35:12,563

*a zapojit více lidí
do řešení těchto problémů.*

00:35:12,580 - 00:35:16,483

Byla to opravdová čest
být pozvaná do Bílého domu

00:35:16,507 - 00:35:20,821

a vést konverzaci s někým,
kdo má velkou moc.

00:35:21,652 - 00:35:24,462

Jde o naše děti, naši komunitu.

00:35:24,502 - 00:35:26,059

Jde o to, být si všeho vědom.

00:35:27,367 - 00:35:33,512

Teď, když jste se dozvěděli o problémech
s policejním násilím v naší komunitě,

00:35:33,537 - 00:35:37,753

tak potřebuji,
abyste se podle toho chovali.

00:35:37,761 - 00:35:41,151

Uvědomte si ten problém
a zůstaňte si ho vědomi.

00:35:42,250 - 00:35:44,257

SPOJTE SE PRO SPRAVEDLNOST

00:35:49,184 - 00:35:53,874

Pokud zavedeme tyto změny uvnitř,
tak můžeme změnit svět.

00:35:54,556 - 00:35:56,886

Ale lidé musí tláčit i zvenčí.

00:35:56,894 - 00:36:00,516

Tlak zvenčí nutí, aby se staly věci,
které by se jinak nestaly.

00:36:00,643 - 00:36:01,976

Potřebujeme obojí.

00:36:04,069 - 00:36:07,690

*Třicet afroamerických fotbalových hráčů
na univerzitě v Missouri prohlásilo,*

00:36:07,706 - 00:36:08,706

že stávkuje.

00:36:09,829 - 00:36:11,862

*Je to poslední
z řady protestů proti tomu,*

00:36:11,887 - 00:36:14,907

*jak škola přistupuje k rasové
problematice na kampusu.*

00:36:14,923 - 00:36:17,148

*Absolvent školy v Missouri,
Jonathan Butler,*

00:36:17,172 - 00:36:21,021

*byl tak naštvaný,
že se rozhodl držet hladovku.*

00:36:21,083 - 00:36:24,550

*- Jak se cítíte?
- Posílený a hladový.*

00:36:25,353 - 00:36:29,093

*Rezignuji dnes na pozici
prezidenta Univerzity v Missouri ...*

00:36:29,103 - 00:36:31,507

TIM WOLFE

Bývalý prezident Univerzity v Missouri

00:36:31,532 - 00:36:34,774

*... a přijímám plnou odpovědnost
za nečinnost s ohledem na situaci.*

00:36:34,799 - 00:36:36,346

JARRETT BELL

Sportovní redaktor

00:36:36,371 - 00:36:37,974

Lidé byli v šoku.

00:36:37,990 - 00:36:42,433

*Myslím si, že to byl klíčový moment,
protože to bylo tak dramatické*

00:36:42,474 - 00:36:44,849

a došlo ke kulturnímu posunu,

00:36:44,874 - 00:36:48,681

co se týče sportovců, kteří hovořili
o sociálních problémech.

00:36:57,711 - 00:37:02,378

Neexistuje nic takového jako dějiny
které inklinují ke spravedlnosti.

00:37:02,945 - 00:37:04,330

To se děje díky lidem.

00:37:04,469 - 00:37:06,524

Je správné porušovat zákony?

00:37:06,548 - 00:37:08,996

*Policisté si je porušují,
jak se jim zachce.*

00:37:09,028 - 00:37:10,631

Už nás nevládněte!

00:37:10,727 - 00:37:14,321

*Bud' máme všichni
stejná nezczitelná práva nebo ne.*

00:37:15,250 - 00:37:18,415

*Nezávislé vyšetřování
ve věci vraždy pana Graye*

00:37:18,439 - 00:37:20,241

nás zavedlo k domněnce,

00:37:20,249 - 00:37:23,327

*že máme důvod k tomu, abychom
podali trestní oznámení.*

00:37:23,352 - 00:37:25,625

MARILYN J. MOSBY

Státní zástupkyně ve městě Baltimore

00:37:32,593 - 00:37:36,025

Proto jsem tady,
proto to povstání začalo,

00:37:36,049 - 00:37:37,890

a proto stále pokračujeme.

00:37:38,999 - 00:37:40,897

Ministerstvo spravedlnosti dnes podává

00:37:40,922 - 00:37:44,008

*u federálního okresního soudu
žalobu na město Fergusson, Missouri, ...*

00:37:44,033 - 00:37:45,773

LORETTA LYNCH

Ministryně spravedlnosti

00:37:45,798 - 00:37:49,266

*... která vychází ze vzorce
a praxe chování při vymáhání práva,*

00:37:49,269 - 00:37:54,102

*která porušuje 1., 4.
a 14. dodatek Ústavy USA*

00:37:54,150 - 00:37:56,601

*a federální zákony
o občanských právech.*

00:38:01,358 - 00:38:03,758

Jsem opravdu pyšná na tuto generaci.

00:38:03,804 - 00:38:05,391

Probíhá jakási revoluce.

00:38:09,456 - 00:38:11,606

Použili tento nový nástroj

00:38:12,408 - 00:38:14,915

a myslím si, že Black Lives Matter

00:38:15,566 - 00:38:18,357

bude definovat posun v Americe.

00:38:18,365 - 00:38:21,284

Myslím si, že se na Black Lives Matter
budeme dívat stejně

00:38:21,292 - 00:38:23,425

jako na hnutí za občanská práva.

00:38:24,396 - 00:38:28,129

Hnutí Black Lives Matter
je tím nejdůležitějším vývojem

00:38:28,145 - 00:38:30,879

v černošských životech
za posledních 40 let.

00:38:31,325 - 00:38:34,321
Nejdůležitějším aspektem je to,

00:38:34,367 - 00:38:38,819
že tento boj svádí obyčejní lidé.

00:38:39,579 - 00:38:44,336
Jsme odpovědní za to,
že se to dostalo do ulic,

00:38:45,637 - 00:38:48,451
a myslím si, že toto hnutí
tu ještě chvíli zůstane.

00:38:48,865 - 00:38:54,365
(skandování)
Black Lives Matter!

7 Komentář k překladu

7.1 Analýza výchozího textu

Analýza výchozího textu je poměrně důležitou součástí překladatelského procesu. Touto problematikou se zabývá hned několik autorů, ale všichni používají nejprve tzv. „makropřístup“, kdy se zaměřují na výchozí kulturu, autora, realie související s historií a místem vzniku textu, příjemce, typ a funkci textu (Knittlová 2000, s. 21). V prvotní fázi se tedy analýza netýká jazyka jako takového, ale spíše společensko-kulturního a dobového kontextu. Po této analýze se překladatel rozhoduje pro použití určitých překladatelských strategií, kterými se poté řídí při analýze a samotném překladu jazykové stránky textu neboli tzv. „mikropohledu“ (s. 21).

Pro účely této práce jsem pracovala s modelem analýzy výchozího jazyka podle Christiane Nordové (1991). Nordová vyzdvihuje zejména komunikativní funkci textu, která je při překladu důležitější než syntaktické či sémantické faktory textu. Ve svém modelu pracuje s anglickými otázkami začínajícími na *wh-* (kdo, kde, kdy,...), které při analýze textu slouží překladateli jako pomůcka. Správné odpovědi na tyto otázky by měly překladateli pomoci s pochopením textu a volbou vhodné překladatelské strategie. Nordová se také zabývá makro a mikro postupy, které ale ve své publikaci nazývá vnětextové a vnitrotextové faktory textu (Nordová 1991, s. 35-37).

Jelikož analýza výchozího textu podle Nordové je poměrně obsáhlá, zaměřím se pouze na faktory, které jsou pro účely mé práce relevantní. Podstatné tedy budou faktory jako: místo, čas a kultura, příjemce textu, funkce textu a médium.

7.1.1 Místo, čas a kultura

Jak uvádí Nordová: „čas produkce textu je v první řadě důležitým předznamenáním pro historický stav jazykového vývoje, který text představuje“ (1991, s. 63).

Místo a čas vzniku hrají při volbě překladatelských strategií důležitou roli. V tomto případě došlo ke vzniku v roce 2016 ve Spojených státech amerických, kde se i odehrály všechny zmíněné události. Dokument obsahuje jak rozhovory s několika lidmi, kteří měli přínos pro hnutí Black Lives Matter, tak i různá videa související s historií tohoto hnutí. Samozřejmě se v něm už nevyskytují pozdější a pravděpodobně i známější události (George Floyd,...).

Celé hnutí je pevně spjato s americkou černošskou komunitou a kulturou, ale v této době už je to celosvětově známý problém, takže relevantní termíny používají i jiné země. Některé si je převedly do svého jazyka, ale většina asi zachovala jejich anglický tvar (Black Lives Matter). Jazyk se ale vyvíjí každý den a vznikají nové termíny. Takže terminologie spojená s tímto hnutím se za těch 5 let značně rozvinula.

7.1.2 Příjemce

Příjemce je podle většiny přístupů k překladatelské analýze textu velmi důležitý, možná dokonce nejdůležitější faktor, který musí překladatel brát v úvahu (1991, s. 51). Podle Nordové musí vzít v potaz zejména komunikativní roli textu a očekávání, která daný příjemce může mít, ať už na funkci nebo jazykovou stránku textu.

Pro překladatele je nutné přihlížet k tzv. presupozicím, tedy předpokládaným znalostem a zkušenostem příjemce textu (Knittlová 2010, s. 28). Nordová upozorňuje, že čtenář CT se bude od čtenáře VT vždy lišit minimálně v jednom aspektu – bude členem jiné kulturní a jazykové komunity (1991, s. 52).

Presupozice jsou důležité zejména v souvislosti s převodem kulturně specifických prvků. Jak uvádí Knittlová, předpokládat znalosti u předpokládaného příjemce textu je velmi obtížné (2010, s. 268). V případě překladu tohoto dokumentárního filmu se znalost výchozí kultury, jazyka a historie hodí, ale i bez ní se příjemce jasně zorientuje v textu a získá mnoho nových informací.

Čtenáři původního textu mohou být lidé, jejichž mateřským jazykem je angličtina a jež jsou obeznámeni s historickým a sociokulturním kontextem VT. Mohou to být ale i lidé, kteří o tématu rasové nerovnosti vědí jen minimálně a chtějí se o něm více informovat. Samozřejmě čím větší má čtenář přehled, tím přesnější bude jeho porozumění textu. Dokument totiž často zmiňuje různé organizace, funkce a události, které jsou zcela spojené s americkou kulturou.

Překladatel se ale spíše zajímá o čtenáře CT, tedy českého překladu. Příjemcem přeloženého textu může být ve výsledku kdokoliv. Pravděpodobně jím ale bude někdo, kdo nemá tak velký přehled o kultuře VT a má zájem získat více informací o daném tématu.

Film je však pevně spjatý s místem a časem, v nichž se odehrává. Tudiž nahrazování skutečností známých ve VT skutečnostmi známými v CT by nebylo pro

příjemce žádoucí. V mém překladu tedy převažuje strategie, kterou Popovič označuje jako exotizaci, tj. převahu kulturních prvků originálu (1975, s. 188)

7.1.3 Funkce textu

Vzhledem k povaze textu (dokumentární film) lze jeho primární funkci snadno určit. Jednoznačným záměrem autora je příjemce informovat. Výchozí text má primárně tedy funkci informativní. Dokumentární film popisuje založení a historii hnutí Black Lives Matter ve Spojených státech. Audiovizuálním způsobem předává divákovi fakta i zkušenosti odborníků a aktivistů, se kterými byly vedené rozhovory.

Dalo by se říct, že může být text označen i jako expresivní. Lidé ve filmu vyjadřují své názory a zkušenosti ohledně hnutí Black Lives Matter a policejní brutality. Také se tu objevuje časté využití sprostých slov, jejich překlad se liší u každého překladatele. Někdo jejich význam zcela zanechává a někdo je zmírní, to už je subjektivní volba. Já jsem se je snažila zachovat, aby byly z titulků poznat emoce daného člověka.

Jako apelativní bych tento AVT nebrala. Ukazuje sice jak hnutí může pomoci, když je úspěšné, ale zároveň ukazuje i nemilé stránky připojení se k tomuto hnutí. Nikoho tak netlačí k tomu, aby se přidal.

V překladu jsem se snažila primární funkci VT zachovat, takže i přeložený text je plný informací. Míra expresivity se pravděpodobně snížila, protože se změnilo médium.

7.1.4 Médium

Médium je podle Nordové způsob, jakým je text zprostředkován čtenáři (1991, s. 56). Některé audiovizuální texty při překladu mění médium a některé ne. Co se týče dabingu, tak tam se z mluveného slova stává zase mluvené slovo. Naopak co se týče titulků, tak tam se médium mění z mluveného slova na psaný text. V dokumentárním filmu se ale vyskytovali i popisky, např. jména a funkce osob, datum a místo, atd, kde se z psaného textu stal psaný text, takže v těchto případech se médium nijak nezměnilo. Tyto popisky jsem se všechny snažila přeložit, pokud na ně bylo dost času.

Změna média představuje pro překladatele značný problém. Každý člověk totiž mluví jinak, ať už jde o přízvuk, který je spjatý s místem jejich původu, nebo jakýkoli dialekt či slang. To vše je opravdu těžké převést do titulků, které jsou v písemné

podobě. Podle Rosy se tedy většina překladatelů titulků zaměřuje spíše na převod významu (co člověk říká) než na způsob vyjadřování (2001, s.216). U titulků je totiž tendence věci generalizovat a zkracovat kvůli časovému a prostorovému omezení.

Překlad jsem vytvářela především z odposlechu, protože jsem dialogovou listinu nikde nenašla. Čerpala jsem však z vygenerovaných titulků u YouTube videa. Ty ale nejsou nijak naformátované a někdy dost nepřesné, takže jsem se raději spoléhala na svůj sluch. Naštěstí bylo všem lidem rozumět, pokud se zrovna nepřekřikovali. V jedné chvíli bylo v dokumentu několik televizních moderátorů, kteří mluvili všichni najednou. To se pak bohužel nedá nijak přeložit, když nejde slyšet, co říkají. Z toho důvodu jsem do tohoto místa žádné titulky nedávala.

Také se v dokumentu objevovalo hned několik obrázků příspěvků z Twitteru. Na některé bylo dost času je přečíst, ale u většiny přes ně někdo mluvil. V té chvíli by na obrazovce muselo být hned několik titulků, takže jsem se rozhodla nepřekládat žádný příspěvek. Snažila jsem se o konzistenci, takže i u těch, které měly dost času na přečtení, nejsou žádné titulky.

7.2 Kulturně-specifické prvky a překladatelská řešení

Jak jsem uváděla už v teoretické části práce, tak budu vycházet především z Pedersena (2005), ať už pro klasifikaci KSP, tak i pro metody jejich převodu.

Do komentáře jsem vybrala KSP, které byly na překlad zajímavé nebo problematické. Ty jsem rozdělila do 3 skupin podle oblasti, do které spadají: názvy hnutí a organizací + funkce, termíny spojené s BLM a termíny spojené se sociálními sítěmi.

7.2.1 Názvy hnutí a organizací, funkce

Překladatel se u překladu názvů potýká s problematikou kulturní transpozice, kdy se musí rozhodnout do jaké míry je zapotřebí výchozí termín přizpůsobit (Knittlová 2000, s. 22). Musí vzít v potaz znalosti cílového čtenáře o daných KSP. Názvy a funkce bývají většinou spjaté s danou kulturou, jsou tedy monokulturní. Výjimkou jsou KSP, které jsou známé celosvětově. To jsou pak KSP transkulturní.

Prvním názvem hnutí je *Occupy Wall Street*. Jedná se o globální hnutí proti ekonomické nerovnosti z roku 2011. Demonstrace začaly ve finanční čtvrti Manhattanu, poblíž Wall Street, z čehož je odvozen jeho název. Tady bych se přiklonila spíše ke

klasifikaci jako KSP monokulturní, protože toto hnutí není tak známé a hlavně tak aktuální jako BLM. Jeho anglický název se ale vykytuje i v českých člancích, takže jsem ho zachovala i v mém překladu. Použila jsem tedy metodu retence. Samozřejmě by se dal název dovysvětlit, ale kvůli časoprostorovému omezení titulků jsem musela být skromná.

Dalším názvem je *Campaign Zero*⁴. Jedná se o projekt neziskové organizace *WeTheProtesters*, který se zaměřuje na snížení míry policejního násilí. V tomto případě se jedná o mikrokulturní KSP, protože si myslím, že ho znají především Afroameričané ve Spojených státech. V Česku známý není, takže jsem použila metodu specifikace adicí, kdy jsem před název dodala obecný klasifikátor „projekt“.

Pomocí specifikace adicí jsem přeložila také název americké společnosti *CVS*. Celý oficiální název lékáren je *CVS Pharmacy*, takže jsem při překladu do češtiny využila obecného klasifikátoru a tento monokulturní KSP jsem přeložila jako *lékárna CVS*.

Posledním názvem, který jsem vybrala je *Arab Spring*. U překladu tohoto KSP jsem použila metodu přímého překladu (kalk), protože je tento termín pro vlnu protestů a povstání známý i v češtině jako *Arabské jaro*⁵. Tyto demonstrace probíhaly, či stále probíhají, ve většině zemích na Blízkém východě. Znovu by dal tento termín více dovysvětlit, ale omezení titulků to neumožňuje.

Co se týče funkcí, tak tam jsem narazila na dvě zásadně americké politické funkce, a to *State's Attorney for Baltimore City* a *U.S. Attorney General*. *State's attorney* se zabývá případy na úrovni daného státu na území Spojených států. *U.S. Attorney General* je pak v USA totožný s ministrem spravedlnosti a zabývá se případy na úrovni celých Spojených států. Proto jsem u obou funkcí vybrala metodu překladu oficiálním ekvivalentem (obě v ženském tvaru), *státní zástupkyně* a *ministřyně spravedlnosti*.

7.2.2 Termíny spojené s BLM

Tato skupina termínů V této skupině se budu věnovat jak samotnému názvu BLM, tak i dalším termínům s ním společným, s jejichž překladem jsem měla problémy.

⁴ <https://www.campaignzero.org/>

⁵ <https://www.nato.int/docu/review/2012/arab-spring/cs/index.htm>

Black Lives Matter se díky sociálním sítím rozšířilo po celém světě a zná ho téměř každý. Jedná se tedy o transkulturní KSP. Protože je to název hnutí a organizace, tak jsem využila metody retence a zanechala jsem tento KSP v jeho původním tvaru bez jakýchkoli změn.

Pro mě bylo v celém textu nejtěžší překlad slova *black* (people, man, ...). Existuje pro něj totiž hned několik překladů – černocho, muž tmavé pleti nebo Afroameričan. Termínu Afroameričan jsem se vyhýbala, pokud nebylo explicitně řečeno. Takže mi zbyly dvě možnosti, které jsou podle mě obě adekvátní. Já jsem vybrala tu druhou, tedy *muž tmavé pleti*. Přijde mi to jako takové formálnější řešení, i když bylo někdy obtížné jej vměstnat do titulků s jejich časoprostorovým omezením. Dá se tedy říct, že jsem použila metodu specifikace explicitací.

S tím souvisí i další termín, *Black America*. Tam jsem naopak použila metodu přímého překladu (posun), kdy jsem pozměnila doslovný překlad na *černošská Amerika*. Úplně doslovný překlad *černá Amerika* by se tam v tomto případě nehodil.

7.2.3 Termíny spojené se sociálními sítěmi

Sociální sítě jsou v dnešní době už každodenní záležitostí pro většinu lidí na světě. Nenajde se moc lidí, kteří nevědí, co to je Facebook nebo Twitter. Pro založení a šíření hnutí Black Lives Matter byly a stále jsou sociální sítě klíčové. Díky nim se informace dostanou do všech koutů světa během několika minut.

Prvním termínem je hned *social media*. V českých překladech se často využívají hned dvě řešení – sociální média a sociální sítě. Jaký je v tom vlastně rozdíl?

Sociální média jsou obecně formy elektronické komunikace, díky nimž mohou jejich uživatelé komunikovat a sdílet informace⁶. Sociální sítě jsou pak jednotlivé internetové sítě nebo aplikace, jako Facebook nebo Instagram. Jelikož se v překládaném dokumentárním filmu zmiňují hlavně o Twitteru a Facebooku, tak jsem jako protějšek zvolila *sociální sítě*. Myslím si, že je to více používané řešení a v tomto případě mi přijde adekvátní.

Co se týče metody specifikace, tak tam jsem se potýkala s frází *to go viral*. V překladu jsem tento termín v podstatě vysvětlila a cílový text jsem tím prodloužila na *šířit se po internetu po celém světě*. Navzdory časoprostorovému omezení titulku se tam překlad v pořádku vešel a působí tedy přirozeně.

⁶ <https://www.merriam-webster.com/dictionary/social%20media>

Posledním termínem z tohoto dokumentárního filmu je *tweeting*. Tweeting znamená „napsat tweet (příspěvek) na Twitter“⁷. Do svého překladu jsem tedy znovu zvolila metodu specifikace a použila frázi *psát na Twitter*. Délku nebo čas titulku to znovu příliš neovlivnilo, takže to беру za adekvátní výběr.

7.3 Registr jazyka a jeho převod

V překládaném dokumentu se nachází různé situace, ve kterých byly použity různé úrovně formality. Já se zaměřím především na neformálních vyjádření, kterých je v tomto dokumentu hned několik. Je zásadní tato vyjádření správně převést. Je potřeba zachovat jejich expresivitu, autenticitu a registr, aby ve čtenáři CT vyvolali stejné pocity jako ve čtenáři VT.

Ve formálních situacích jsem se snažila zachovat spisovnou češtinu, to znamená použití správných koncovek, žádná sprostá slova, atd. Jde například o řeč lidí, kteří se podíleli na vzniku dokumentu, řeč televizních moderátorů nebo krátký projev Baracka Obamy. Když je někdo v televizi nebo součástí rozhovoru pro dokumentární film, tak se snaží mluvit spisovněji, formálněji.

Na druhou stranu v neformálních situacích, jako jsou emocionální projevy, jsem se snažila zachovat stejnou úroveň expresivity. V těchto situacích jsem používala spíše obecnou češtinu. Když někdo vyjadřuje svůj názor, se kterým je spojeno hodně emocí, nebo když někdo našťavaně skanduje, tak si nebude tolik hlídat, jestli používá správné koncovky, gramatiku, atd.

Může jít o malé změny jako použití koncovky *lidi* namísto spisovné koncovky *lidé*, nebo zaměnit *mýho* za *mého*. Hned na začátku dokumentu je telefonní hovor mezi Georgem Zimmermanem a stanfordskou policií. Tam jsem se snažila, aby bylo poznat, kdo mluví. Takže u Zimmermana jsem zvolila použití hovorového *jo* a u operátora spisovné *ano*.

Dalším příkladem může být známý slogan *Nemůžu dýchat*. Zvolila jsem neformální *nemůžu*, protože se jednalo o projev muže, který byl tlačení k zemi a nemohl dýchat, takže určitě nepřemýšlel nad tím, co říká, a použije obecnější výraz. Překlad této fráze jsem poté zachovala v celém dokumentu.

⁷ <https://www.thefreedictionary.com/tweeting>

Problémovým místem pro mě byla situace, kdy demonstranti skandují: „*Pigs in a blanket, fry 'em like bacon.*“ *Pigs in a blanket* označují v angličtině párečky obalené v těstíčku. Do tohoto kontextu se mi to nehodilo a hlavně z párečků se nedá udělat slanina. Takže jsem tam zapojila české spojení *prasata v žitě* a spojila to se slaninou: „*Prasata v žitě, uděláme z nich slaninu.*“

Poměrně často se v dokumentu objevovala sprostá slova. Jednalo se o situace, kdy byli lidé naštvaní a křičeli na policii nebo projevovali svůj názor. Tato slova a spojení jsem se snažila co nejlépe převést do češtiny a zachovat jejich intenzitu. Většinou byla slova v momentě, kdy se v dokumentu objevila i na obrazovce, takže i přes zvukovou cenzuru jsem věděla, co lidé říkali. Ve dvou případech, ale žádná vizuální pomůcka nebyla, takže jsem i do titulků vložila cenzurované *PÍP*.

U sprostých slov, které byly vidět na obrazovce, jsem používala stejný tvar jako v angličtině, tedy částečné slovo s hvězdičkami. Jednalo se například o *za(sra)ny⁸*, *kr(eté)nům*, *sr(ač)ka*, atd.

Další složitou frází bylo *FTP, Fuck the Police*. I přes zvukovou cenzuru bylo jasné, co lidé skandují, a následně to bylo vidět i na vycenzurované ceduli. Pro překlad byla potřeba třípísmenná zkratka a fráze, která by se dala skandovat. Já jsem zvolila překlad *DSP, Do(prd)ele s policii*. Zdá se mi to jako adekvátní ekvivalent anglické fráze se stejnou mírou expresivity.

Co se týče registru, tak jsem se v celém dokumentu držela originálu, aby se v překladu neztratily žádné emoce. Snažila jsem se, aby příjemce pochopil, o jakou situaci se jedná a jak chtěl autor, aby to vyznělo. To vše by bylo samozřejmě mnohem jednodušší v dabingu, ale i v titulcích se s tím dá vypořádat.

⁸ Písmena v závorce jsou v překladu nahrazeny hvězdičkami. Pro lepší orientaci jsem zde uvedla celá slova.

8 Závěr

V rámci této práce jsem překládala titulky k dokumentární film *Stay Woke: The Black Lives Matter Movement* z roku 2016. Film popisuje vznik a chod hnutí Black Lives Matter, čímž nabízí divákům nespočet nových informací. To je doplněno o rozhovory s osobami, ať už aktivisty nebo zakladatelkami hnutí, které dostaly prostor vyjádřit svůj názor.

K originálu nebyla k dispozici dialogová listina nebo profesionálně vytvořené anglické titulky, takže překlad probíhal především z odposlechu. Jeho YouTube verze u sebe měla vygenerované anglické titulky, ale jelikož nejsou nijak naformátované a neobsahovaly všechny informace potřebné k překladu, tak jsem se jimi jen několikrát inspirovala.

Po samotném překladu jsem provedla analýzu VT, ve které jsem vycházela zejména z modelu Christiane Nordové (1991), kdy jsem se zaměřila na oblasti relevantní k tomuto překladu. Nordová uvádí, že by přeložený text měl být přizpůsoben cílovému příjemci. I přes rozdíl mezi příjemcem VT a CT je však důležité zachovat funkci textu prostřednictvím vhodně zvolených překladatelských strategií.

Primární funkcí překládaného audiovizuálního textu byla funkce informativní, kterou jsem se snažila zachovat. Z vybraných překladatelských strategií a metod převodu kulturně-specifických prvků je vidět, že ačkoli je požadováno přizpůsobení textu čtenáři, tak je v tomto případě bylo důležitější zachovat funkci textu.

Při výběru metod převodu KSP jsem se řídila rozdělením podle Pedersena (2005). Ve většině uvedených případů se však jednalo o metody orientované na VT, tedy retenci, specifikaci a přímý překlad.

Tuto volbu také často ovlivnilo časoprostorové omezení audiovizuálního překladu. V překladu klasického textu by se dalo hned několik KSP dovysvětlit nebo rozvést, ale zachování všech technických aspektů titulků mi to nedovolila.

Co se týče převodu registru jazyka, ať už jde o expresivní nebo sprosté výrazy, tak tam jsme se snažila zachovat jejich funkci. Lidé v emocionálních situacích si totiž nebudou hlídat, jestli mluví spisovně nebo ne. Snažila jsem se v cílovém jazyce najít adekvátní ekvivalenty pro sprostá slova a tím zachovat jejich „sílu“.

Celkově mi u překladu šlo o to, zachovat expresivitu a funkci celého AVT, aby z něj měl příjemce stejný pocit jako měl příjemce VT z originálu.

Summary

A part of this theses was the translation of subtitles for the documentary *Stay Woke: The Black Lives Matter Movement* from 2016. The film describes the origin and history of the Black Lives Matter movement, thus offering viewers countless new information. This is complemented by interviews with people, whether activists or founders of the movement, who were given the opportunity to express their views.

There was no dialogue list or professionally created English subtitles available for the original text, so the translation was made mainly by ear. Its YouTube version had generated English subtitles, but since they are not formatted in any way and did not contain all the information needed for translation, I used them only a few times.

The translation of an audiovisual text is difficult in itself, especially in terms of space-time constraints. In addition, a large number of cultural-specific elements have appeared in this text, the translation of which creates further obstacles for the translator. This work will focus on the translation of these cultural-specific elements.

The thesis begins with an introduction to the Black Lives Matter movement itself and its occurrence in the United States and the Czech Republic. In the theoretical part I focused on the issue of audiovisual translation, especially subtitling. Then I explored the main topics of this work. One of them was the translation of cultural-specific elements, where I outlined their theory and the methods of translation. In this area, I drew mainly from Pedersen (2005) and Knittlová (2000). The other topic was the translation of language register.

After the theoretical part comes the translation of the audiovisual text itself, after which I perform a brief analysis of the source text according to Christiane Nord's model. I focused only on the areas relevant to this translation. Nord states that the translated text should be adapted to the target reader. However, despite the difference between a source-text and a target-text recipient, it is important to maintain the function of the text through appropriately chosen translation strategies.

The primary function of the translated audiovisual text was the informative function, which I tried to preserve. From selected translation strategies, it can be seen that although adaptation of the text to the reader is required, it was more important in this case to maintain the function of the text.

When choosing the methods of translation of the space-time constraints, I drew from Pedersen (2005). The aim of the thesis was to determine whether it is appropriate to use source text oriented methods or target text oriented methods and how this choice is affected by the fact that the translated text is audiovisual.

In most of the cases, I chose source-text-oriented methods, i.e. retention, specification, and direct translation. This choice was also often influenced by the of audiovisual translation. In the translation of a classic text, several cultural-specific elements could be explained or expanded but maintaining all the technical aspects of the subtitles did not allow me to do so.

As for the translation of the language register, whether it were expressive or vulgar expressions, I tried to preserve their function. People in emotional situations will not be careful about the language they use. I tried to find adequate equivalents for vulgar words in the target language and thus preserve their "power".

Overall, my goal was to preserve the expressiveness and function of the entire AVT so that the recipient would feel the same emotions as did the recipient of the original.

Seznam použité literatury

Primární zdroj

Stay Woke: The Black Lives Matter Movement [dokumentární film]. Režie Laurens Grant. USA, 2016. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=eIoYtKOqxeU&ab_channel=ManufacturingIntellect

Sekundární zdroje

DÍAZ CINTAS, Jorge a Aline REMAEL. *Audiovisual Translation: Subtitling*. Londýn a New York: Routledge, 2014.

GOTTLIEB, Henrik. Subtitling: Diagonal Translation. In: *Perspectives: Studies in Translatology*. University of Copenhagen: Museum Tusulanum Press, 1994.

GOTTLIEB, Henrik. Subtitling. **In:** *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*. Londýn a New York: Routledge, 1998, s. 244-248.

GOTTLIEB, Henrik. Texts, Translation and Subtitling – In Theory, and in Denmark. **In:** *Translators and Translations*. Aarhus Universitetsforlag: The Danish Institute at Athens, 2001, s. 149-192. Dostupné také z: http://www.sub2learn.ie/downloads/gottlieb_2001c.pdf

GOTTLIEB, Henrik. Subtitles and International Anglification. *Nordic Journal of English Studies*. 2004, 3(1).

HALLIDAY, M. A. K.: The Users and Uses of Language. **In:** FISHMAN, J. (ed.). *Readings in the Sociology of Language*. Hague – Paris: Mouton, 1968 (pův. 1964), s. 139 – 169.

HALLIDAY, M. A. K.: *An Introduction to Functional Grammar*. London: Arnold 1985, s. 384.

CHAUME, Frederic. The turn of audiovisual translation: New audiences and new technologies. *Translation Spaces*. 2013, (1), s. 105-123. Dostupné také z: https://www.researchgate.net/profile/Frederic_Chaume/publication/262946400_The_turn_of_audiovisual_translation_New_audiences_and_new_technologies/links/54be8e310cf2e4062674fe83/The-turn-of-audiovisual-translation-New-audiences-and-new-technologies.pdf

KALETOVÁ, Nikol. *Analýza překladu kulturně specifických prvků v amatérských a profesionálních titulcích*. Olomouc, 2018. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci.

KNITTLOVÁ, Dagmar, GRÝGOVÁ, Bronislava a ZEHNALOVÁ, Jitka. *Překlad a překládání*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2010.

KNITTLOVÁ, Dagmar. *K teorii i praxi překladu*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000.

LEVÝ, Jiří. *Umění překladu*. Praha: Ivo Železný, 1983.

MRÁZKOVÁ, Kamila, Termín registr v soustavě pojmů sociolingvistiky a funkční stylistiky. **In:** KESSELOVÁ, J., M. IMRICHOVÁ a M. OLOŠTIAK (eds.). *Registre jazyka a jazykovedy 1*. Prešov: FF Prešovskej univerzity, 2014, s. 102-108.

MUNDAY, Jeremy. *Introducing Translation Studies: Theories and Applications*. 4. vyd. Londýn a New York: Routledge, 2016.

NEWMARK, Peter. *The Textbook of Translation*. 1. vyd. New York: Prentice Hall, 1988.

NORD, Christiane. *Text Analysis in Translation: Theory, Methodology, and Didactic Application of a Model for Translation-Oriented Text Analysis*. 2. vyd. Amsterdam/Atlanta: Rodopi, 1991.

PEDERSEN, Jan. How is culture rendered in subtitles. **In:** *Proceedings of the Marie Curie Euroconferences MuTra: Challenges of Multidimensional Translation*. Saarbrücken: MuTra. 2005. Dostupné také z: http://www.euroconferences.info/proceedings/2005_Proceedings/2005_Pedersen_Jan.pdf

POPOVIČ, Anton. *Teória umeleckého prekladu: aspekty textu a literárnej metakomunikácie*. Bratislava: Tatran, 1975.

POŠTA, Miroslav. *Titulkujeme profesionálně*. Praha: Apostrof, 2012.

ROSA, Alexandra Assis. Features of Oral and Written Communication in Subtitling. In: GAMBIER, Yves a Henrik GOTTLIEB, ed. *(Multi)Media Translation. Concepts, Practices and Research*. Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins. 2001, s. 213-221.

SEKO, Tomáš. *Komparace forem protestu hnutí za občanská práva a hnutí Black Lives Matter a jejich efektivity*. Praha, 2021. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií.

Internetové zdroje

Arabské jaro. *Nato.int* [online]. [cit. 2021-8-9]. Dostupné z: <https://www.nato.int/docu/review/2012/arab-spring/cs/index.htm>

Black Lives Matter [online]. [cit. 2021-8-8]. Dostupné z: <https://blacklivesmatter.com/>

Black Lives Matter. *Dictionary.com* [online]. [cit. 2021-8-8]. Dostupné z: <https://www.dictionary.com/browse/black-lives-matter>

Campaign Zero [online]. [cit. 2021-8-8]. Dostupné z: <https://www.campaignzero.org/>

Rasismus v Česku je, nelze na něj ale svést všechno, míní odborník. *Idnes.cz* [online]. [cit. 2021-8-8]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/rozhovor-rasismus-miroslav-mares-black-lives-matter-usa-cesko.A200619_135946_domaci_knn

Social media. *Merriam-Webster* [online]. [cit. 2021-8-9]. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/social%20media>

Stay Woke: The Black Lives Matter Movement. *IMDb* [online]. [cit. 2021-8-8]. Dostupné z: https://www.imdb.com/title/tt5730596/?ref_=adv_li_tt

Tweeting. *The Free Dictionary* [online]. [cit. 2021-8-9]. Dostupné z: <https://www.thefreedictionary.com/tweeting>

Anotace

Autor: Lucie Marková

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Molnár, Ph.D.

Obor: Angličtina se zaměřením na komunitní tlumočení a překlad

Katedra: Katedra anglistiky a amerikanistiky, FF UP

Název česky: Komentovaný překlad titulků k dokumentárnímu filmu Stay Woke: The Black Lives Matter Movement

Název anglicky: Commented Translation of Subtitles for the Stay Woke: The Black Lives Matter Movement documentary

Počet stran: 94

Počet znaků: 62 426

Olomouc 2021

Anotace

Cílem této bakalářské práce je vytvoření vlastního překladu titulků ke krátkému dokumentárnímu filmu *Stay Woke: The Black Lives Matter Movement* doplněný o překladatelský komentář se zaměřením na převod kulturně-specifických prvků. V teoretické části se zaměřím na krátké představení hnutí Black Lives Matter a problematiku

audiovizuálního překladu se zaměřením na kulturně-specifické prvky. V praktické části se pak objeví samotný překlad a komentář.

Klíčová slova: překlad, překladatelský komentář, audiovizuální překlad, titulky, kulturně-specifické prvky, dokumentární film, hnutí, Black Lives Matter

Annotation

The aim of this thesis is the translation of subtitles for the short documentary film *Stay Woke: The Black Lives Matter Movement*, followed by a translation commentary focusing on the translation of culture-bound references. In the theoretical part I will focus on a short introduction to the Black Lives Matter movement and the issue of audiovisual translation with a focus on culture-bound references. The practical part contains the translation and commentary.

Keywords: translation, translation commentary, audiovisual translation, subtitles, culture-bound references, documentary, movement, Black Lives Matter